
This is a reproduction of a library book that was digitized by Google as part of an ongoing effort to preserve the information in books and make it universally accessible.

Google™ books

<https://books.google.com>

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

m

273

1865 - 1866

BIBLIOTHEEK KITLV
0065 8433

Overeenkomsten enz. met inlandsche Indische vorsten.

GELEIDENDE BRIEF.

N°. 1.

's GRAVENHAGE, den 24sten April 1866.

Ingevolge 's Konings magtiging heb ik de eer, ter voldoening aan het tweede lid van art. 44 van het Reglement op het beleid der regering van Nederlandsch Indie, UHed.Gestr. te doen toekomen afschriften van:

1°. de acte van bevestiging van den radjah van Lamakera, met de daarbij behoorende verklaring, gedagteekend 29 Junij 1861;

2°. de acten van erkenning, met bijbehorende verklaringen door de sultans van Bila, Panei, Serdang en Deli of Delli, alle ter Sumatra's Oostkust, respectvelijk, voor zooveel betreft de twee eerste den 11den Augustus 1862, en wat aangaat de beide andere den 16den en 22sten dier maand, afgelegd;

3°. de* suppletoire overeenkomsten tot aanvulling der evenbedoelde verklaringen, den 5den en den 23sten Maart 1863 met de vorsten van Deli of Delli en Panei tot stand gekomen;

4°. de verklaring van den vorst van Serdang, gedagteekend 6 October 1855;

5°. de overeenkomst met den radjah en de rijksgrooten van Kandhar;

6°. de acte van bevestiging op dien dag van DANIEL PETRUS JANIS als radjah van Kandhar;

7°. de overeenkomst met den radjah en de rijksgrooten van Parigi, gedagteekend 24 Maart 1863;

8°. de acte van bevestiging, op den 15den Julij 1864, van J. M. MANOPPO als radjah van Bolang Mongondo (Menado) en de daarbij behoorende verklaring;

9°. de acte van bevestiging, op den 31sten Augustus 1864, van TEROENKOE, ook genaamd MOHAMAD SIRADJOEDIN als radjah van Bwool (Menado), met de daarbij behoorende verklaring;

10°. de suppletoire overeenkomst met den onderkoning van Lingga, Riouw en onderhoorigheden, gedagteekend 19 Augustus 1864;

Aan
den Heer Voorzitter van de
Tweede Kamer der Staten-Generaal.

11°. de acten van bevestiging, op den 7den September 1861, van GOESTI GEDE NGOERAH DEN PASSAR, als tegenwoordig) alleenheerscher over Badong (Bali), met de daarbij behorende verklaring;

12°. de acte van erkenning der Nederlandsche souvereiniteit en de daarbij behorende verklaring, beide den 2den October 1861 door den vorst van Kota Pinang (Oostkust van Sumatra) afgegeven; en

13°. de overeenkomst met den sultan en de rijksgrouten van Batjan, gedagteekend 13 October 1864.

Ik voeg hiernevens de nota's van toelichting voor zooveel zij van het Indisch Bestuur zijn ontvangen.

Zij bepalen zich tot de contracten met Deli of Delli, Panei, Kandhar, Parigi, Bolang Mongondo, Bwool, Badong, Kota Pinang en Batjan.

Bij de ontvangst der thans nog ontbrekende toelichtende nota's uit Indie wordt daarvan bij de eerstvolgende gelegenheid mededeeling aan de Staten-Generaal gedaan, gelijk hierbij dan ook nog worden aangeboden de nota's van toelichting met opzigt tot de bij mijn schrijven van den 24sten Junij 1864, lit. H, n°. 36, toegezonden contracten met Endé, Lamahala, Larentoeke en Tagoelandang.

Ten overvloede veroorloof ik mij aan UHed.Gestr. te herhalen mijn verzoek omtrent de geheimhouding dezer nota's van toelichting, uitgedrukt aan het slot van mijn aangehaalden brief.

De Minister van Kolonien,

I. D. FRANSEN VAN DE PUTTE.

*Overeenkomsten, contracten enz. met inlandsche
Indische Vorsten.*

N°. 2.

ACTE VAN BEVESTIGING.

Aangezien het den resident van Timor na een deswege opzettelijk ingesteld onderzoek gebleken is, dat KENENG RADJA HALA, door erfopvolging en keuze der bevolking wettig is opgetreden als radja van Lamakera, en als zoodanig behoort te worden bevestigd, en aangezien door hem, op heden, in handen van den resident van Timor de aan deze acte geannexeerde verklaring is afgelegd en beëdigd,

Zoo is het, dat de resident voornoemd heeft goedgevonden, krachtens daartoe bekomen magtiging van het Nederlandsch-Indische Gouvernement, KENENG RADJA HALA in zijnen rang als radja van Lamakera te bevestigen, gelijk geschiedt bij deze.

Larantuka, den negen en twintigsten Junij 1800 een en zestig.

De Resident van Timor,

(get.) Brocx.

VERKLARING.

Ik, KENENG RADJA HALA, beloof plegtiglijk:

1°. het Nederlandsch-Indisch Gouvernement als mijnen opperheer en de door hetzelfde over mij gestelde magten als mijne overheid, allen verschuldigden eerbied, gehoorzaamheid en hulp te bewijzen;

2°. het contract tusschen mij met het Nederlandsch-Indisch Gouvernement, onder dagteekening van den 28sten Junij 1861 gesloten, getrouwelijk na te komen:

en wel in het bijzonder:

- 3°. het welzijn des volks te bevorderen;
- 4°. met regtvaardigheid te regeren;
- 5°. met mijne naburen vrede te handhaven;
- 6°. den zeeroof te beletten;
- 7°. den slavenhandel te beletten;
- 8°. den landbouw te beschermen;
- 9°. de nijverheid te beschermen.
- 10°. den handel te beschermen;
- 11°. de scheepvaart te beschermen;

12°. aan de schipbreukelingen hulp te verleen en gestrande goederen te bergen, en niet te dulden dat mijne onderdanen zulks niet doen;

13°. in geene staatkundige aanraking te treden met vreemde mogendheden;

14°. aan Europeanen of andere Westersche vreemdelingen geen gronden af te staan en hunne toelating of vestiging, buiten de havens van mijn Rijk, niet te vergunnen zonder voorkennis en vooraf verkregen toestemming van het hoofd van gewestelijk bestuur.

Handelaars echter zullen in de havens van het Rijk van Lamakera worden toegelaten en aldaar verblijf mogen houden, zonder die voorkennis en toestemming, zolang zij de orde en rust niet verstoren, zullende van hun gedurende meer dan drie maanden voortgezet verblijf in die havens door mij kennis moeten worden gegeven aan het hoofd van gewestelijk bestuur.

Hebbende ik deze verklaring met eede bevestigd en ten blijke daarvan mijne handteekening gesteld.

Dit † merk gesteld in onze tegenwoordigheid.

(Get.) MEKERN.

(Get.) Onleesbaar.

Voor eensluidend afschrift,

De Gouvernements-Secretaris,

(get.) NEDERBURGH.

Voor eensluidend afschrift,

De Secretaris-Generaal bij het Ministerie van Kolonien,

FEITH.

*Overeenkomsten, contracten enz. met inlandsche
Indische Vorsten.*

N°. 3.

ACTE VAN ERKENNING.

Aangezien het den resident van Riouw en onderhoorigheden gebleken is, dat in de regering van het landschap Bila, behoorende tot het Rijk Siak Srie Indrapoera en onderhoorigheden, wettig is opgetreden als soetan, onder den naam van soetan MOESA, en als zoodanig behoort te worden erkend, en aangezien door hem op heden in handen van den resident voornoemd de aan deze acte gehechte verklaring is afgelegd en beëdigd,

Zoo is het, dat de resident voornoemd heeft goedgevonden, als gevolmagtigde van het Nederlandsch-Indisch Gouvernement, dat de opperheerschappij uitoefent over het Rijk Siak Srie Indrapoera, voornoemden SOETAN MOESA in zijnen rang als soetan over het landschap Bila te erkennen, gelijk geschiedt bij deze.

Ten blijke waarvan deze acte is opgemaakt en ondertekend door den resident van Riouw en onderhoorigheden.

Gedaan aan boord van Zijner Majesteits stoomschip *Reinier Claassen*, ter reede Panei, op heden, den elfden Augustus 1800 twee en zestig.

(W. g.) E. NETSCHER.

VERKLARING.

Ik ondergeteekende, SOETAN MOESA, beloof plegtiglijk:

Art. een.

Den sultan van Siak Srie Indrapoera te erkennen als mijn vorst, onder de soevereiniteit van het Nederlandsch-Indisch Gouvernement, als soeverein over het Rijk Siak Srie Indrapoera.

Art. twee.

De rust en vrede in mijn Rijk en met mijne naburen te handhaven.

Art. drie.

Den handel en landbouw te beschermen en te bevorderen.

Art. vier.

Den handel in slaven met alle magt tegen te gaan.

Art. vijf.

Aan onderdanen van het Gouvernement, die zich aan misdrijf hebben schuldig gemaakt, geene schuilplaats te verleenen.

Art. zes.

Van vreemde mogendheden of vorsten of van derzelver vertegenwoordigers of agenten geene brieven, geschenken aan te nemen of zendingen te ontvangen, zonder voorkennis of toestemming van den resident van Riouw en onderhoorigheden.

Art. zeven.

Niet toe te laten, dat Europeanen zich, zonder die voorkennis en toestemming, binnen mijn Rijk vestigen.

Hebbende ik deze verklaring met eede bevestigd, en ten blijke daarvan deze acte onderteekend op den elfden Augustus 1800 twee en zestig.

Dit teeken (†) is het merk van Radja Boesoe, als gevolmagtigde van den soetan van Bila.

(W. g.) ARNOLD.

(W. g.) ALTHEER.

In onze tegenwoordigheid,

(w. g.) E. NETSCHER,

Resident van Riouw en onderhoorigheden,

(w. g.) H. A. MODDERMAN,

Kapitein-Luitenant ter zee, Stations-kommandant in de wateren van Riouw enz.,

(w. g.) M. J. A. ARNOLD,

Assistent-resident van Siak Srie Indrapoera.

Voor eensluidende afschriften,

De Gouvernements-Secretaris,

(get.) VAN DEINSE.

Voor eensluidende afschriften,

De Secretaris-Generaal bij het Ministerie van Kolonien,

FEITH.

*Overeenkomsten, contracten enz. met inlandsche
Indische Vorsten.*

N°. 4.

ACTE VAN ERKENNING.

Aangezien het den resident van Riouw en onderhoorigheden gebleken is, dat in de regering van het landschap Panei, behoorende tot het Rijk Siak Srie Indrapoera en onderhoorigheden, wettig is opgetreden als soetan, onder den naam soetan ABDULLA, en als zoodanig behoort te worden erkend, en aangezien door hem op heden in handen van den resident voornoemd de aan deze acte gehechte verklaring is afgelegd en beëdigd.

Zoo is het dat de resident voornoemd heeft goedgevonden, als gemagtigde van het Nederlandsch-Indisch Gouvernement, dat de opperheerschappij uitoefent over het Rijk Siak Srie Indrapoera, voornoemden soetan ABDULLA in zijnen rang als soetan over het landschap Panei te erkennen, gelijk geschiedt bij deze.

Ten blijke waarvan deze acte is opgemaakt en onderteekend door den resident van Riouw en onderhoorigheden.

Gedaan aan boord van Zijner Majesteits stoomschip *Reinier Claeszen* ter reede van Panei, op heden, den elfden Augustus 1800 twee en zestig.

(Get.) E. NETSCHER.

Ter linker zijde stond met rooden inkt afgedrukt het merk van den resident van Riouw en onderhoorigheden.

Onder stond: Deze acte is goedgekeurd en bekrachtigd op den 20sten Mei 1863.

De Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie,

Bij afwezigheid,

*De Vice-President van den Raad van Nederlandsch
Indie, belast met het dageelijksch beleid der zaken,*

(get.) A. PRINS.

'Ter ordonnantie van denzelve,

De 1ste Gouvernements-Secretaris,

(get.) WATTENDORFF.

Voor eensluidend afschrift,

De Gouvernements-Secretaris.

(get.) VAN DEINSE,

Voor eensluidend afschrift,

De Secretaris-Generaal bij het Ministerie van Kolonien,

FEITH.

VERKLARING.

Ik ondergeteekende, soetan ABDOELLAH, beloof plegtiglijk:

Art. 1.

Den sultan van Siak Srie Indrapoera te erkennen als mijn vorst onder de souvereiniteit van het Nederlandsch-Indisch Gouvernement, als soeverein over het Rijk Siak Srie Indrapoera.

Art. 2.

De rust en vrede in mijn Rijk en met mijne naburen te handhaven.

Art. 3.

Den handel en landbouw te beschermen en te bevorderen.

Art. 4.

Den handel in slaven met alle magt tegen te gaan.

Art. 5.

Aan onderdanen van het Gouvernement, die zich aan misdrijf hebben schuldig gemaakt, geene schuilplaats te verleen.

Art. 6.

Van vreemde mogendheden of vorsten of van derzelve vertegenwoordigers of agenten geene brieven, geschenken aan te nemen of zendingen te ontvangen, zonder voorkennis of toestemming van den resident van Riouw en onderhoorigheden.

Art. 7.

Niet toe te laten dat Europeanen zich zonder voorkennis en toestemming binnen mijn Rijk vestigen.

Hebbende ik deze verklaring met eede bevestigd en ten blijke daarvan deze acte onderteevend op heden, den elfden Augustus 1800 twee en zestig.

Ter linker zijde stond het cachet met zwarten inkt afgedrukt van den sultan van Panei.

† Dit kruisje is het merk van den sultan van Panei, gesteld in onze tegenwoordigheid.

Ter linker zijde stonden: het cachet van den resident van Riouw en het cachet van den adsistent-resident van Siak Srie Indrapoera, beide met rooden inkt afgedrukt.

(W. g.) ARNOLD.

(W. g.) ALTHEER.

In onze tegenwoordigheid,

(w. g.) E. NETSCHER,

Resident van Riouw en onderhoorigheden.

(W. g.) H. A. MODDERMAN,

*Kapitein luitenant ter zee, Stations-kommandant
in de wateren van Riouw etc.*

(w. g.) M. J. A. ARNOLD,

Adsistent-resident van Siak Srie Indrapoera.

Onder stonden: de handteekeningen van de gezamenlijke rijks grooten en hunne cachetten met zwarten inkt afgedrukt.

Lager stond: Deze verklaring is goedgekeurd en bekrachtigd op den 20sten Mei 1863.

De Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie,
 bij afwezigheid,
De Vice-President van den Raad van Nederlandsch Indie,
belast met het dagelijksch beleid der zaken,
 (w. g.) A. PRINS.
 Ter ordonnantie van denzelven,
De 1ste Gouvernements-Secretaris,
 (w. g.) WATTENDORFF.
 Voor eensluidend afschrift,
De Gouvernements-Secretaris,
 (get.) VAN DEINSE.
 Voor eensluidend af afschrift,
De Secretaris-Generaal bij het Ministerie van Kolonien,
 FEITH.

ARTIKEL tot nadere uitlegging van art. 7 der verklaring door soetan
 ABDULLAH, vorst van Panei, afgelegd op den 11den Augustus 1862.

De vorst van Panei verbindt zich om aan Europeanen en andere Oostersche of Westersche vreemdelingen geene gronden af te staan en hunne toelating of vestiging buiten de havens van zijn Rijk niet te vergunnen, zonder voorkennis en vooraf verkregen toestemming van den resident van Riouw en onderhoorigheden.

Handelaars echter zullen in de havens van Panei worden toegelaten en aldaar verblijf mogen houden, zonder die voorkennis en toestemming, zoolang zij de orde en rust niet verstoren, zullende van hun gedurende meer dan drie maanden voortgezet verblijf in die havens door den vorst kennis moeten worden gegeven aan den resident van Riouw en onderhoorigheden.

Gedaan te Panei, den 23sten Maart 1863.

(W. g.) E. NETSCHER.

Ter linker zijde stond met zwarten inkt afgedrukt het cachet van soetan ABDULLAH en zijne handteekening.

Onder stond, met rooden inkt afgedrukt, het cachet van den resident van Riouw.

Lager stond: Deze verklaring is goedgekeurd en bekrachtigd op den 20sten Mei 1863.

De Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië,

Bij afwezigheid,

De Vice-president van den Raad van Nederlandsch Indië, belast met het dagelijksch beleid der zaken,

(w. g.) A. PRINS.

Ter ordonnantie van denzelve,

De 1ste Gouvernements-secretaris,

(w. g.) WATTENDORFF.

Voor eensluidend afschrift,

De Gouvernements-secretaris,

(get.) VAN DEINSE.

Voor eensluidend afschrift,

De Secretaris-Generaal bij het Ministerie van Kolonien,

FEITH.

*Overeenkomsten, contracten enz., met inlandsche
Indische Vorsten.*

N°. 5.

ACTE VAN ERKENNING.

Aangezien het den resident van Riouw en onderhoorigheden gebleken is, dat in de regering van het landschap Serdang en onderhoorigheden, Pertjoet, Danai, Pabaoegan, Bedagaj en Padang, behoorende tot het Rijk Siak Srie Indrapoera en onderhoorigheden, wettig is opgetreden als radja onder den naam van sultan BASJAR OEDIN, en als zoodanig behoort te worden erkend; en aangezien door hem op heden in handen van den resident voornoemd de aan deze acte gehechte verklaring is afgelegd en beëdigd,

Zoo is het, dat de resident voornoemd heeft goedgevonden, als gevolmagtigde van het Nederlandsch-Indisch Gouvernement, dat de opperheerschappij uitoefent over het Rijk van Siak Srie Indrapoera, voornoemden sultan BASJAR OEDIN in zijnen rang als radja over het landschap Serdang en onderhoorigheden te erkennen, gelijk geschiedt bij deze.

Ten blijke waarvan deze acte is opgemaakt en onderteekend door den resident van Riouw en onderhoorigheden op heden, den zestienden Augustus 1800 twee en zestig.

(Get.) E. NETSCHER.

VERKLARING:

Ik ondergeteekende, sultan BASJAR OEDIN, beloof plegtiglijk:

Art. een.

Den sultan van Siak Srie Indrapoera te erkennen als mijn vorst onder de souvereiniteit van het Nederlandsch-Indisch Gouvernement, als soeverein over het Rijk Siak Srie Indrapoera.

Art. twee.

De rust en vrede in mijn Rijk en met mijne naburen te handhaven.

Art. drie.

Den handel en landbouw te beschermen en te bevorderen.

Art. vier.

Den handel in slaven met alle magt tegen te gaan.

Art. vijf.

Aan onderdanen van het Gouvernement, die zich aan misdrijf hebben schuldig gemaakt, geene schuilplaats te verleen.

Art. zes.

Van vreemde mogendheden of vorsten of van derzelve vertegenwoordigers of agenten geene brieven, geschenken aan te nemen of zendingen te ontvangen, zonder voorkennis of toestemming van den resident van Riouw en onderhoorigheden.

Art. zeven.

Niet toe te laten, dat Europeanen zich zonder voorkennis en toestemming binnen mijn Rijk vestigen.

Hebbende ik deze verklaring met eede bevestigd, en ten blijke daarvan deze acte ondertekend op heden, den zestienden Augustus 1800 twee en zestig.

In onze tegenwoordigheid.

(Get.) E. NETSCHER.

Resident van Riouw en onderhoorigheden.

(Get.) H. A. MODDERMAN,

Kapitein-luitenant ter zee Stations-kommandant in de wateren van Riouw en Lingga.

(Get.) M. J. A. ARNOLD,

Assistent-resident van Siak Srie Indrapoera.

Voor eensluidende afschriften,

De Gouvernements-Secretaris,

(get.) VAN DEINSE.

Voor eensluidende afschriften,

De Secretaris-Generaal bij het Ministerie van Kolonien,

FEITH.

*Overeenkomsten, contracten enz. met inlandsche
Indische Vorsten.*

Nº. 6.

ACTE VAN ERKENNING.

Aangezien het den resident van Riouw en onderhoorigheden gebleken is, dat in de regering van het landschap Delli en onderhoorigheden, dat verbonden is aan het Rijk van Siak Srie Indrapoera en onderhoorigheden, wettig is opgetreden als sultan, onder den naam van sultan MAHMOED IBNOE sultan OSMAN PERKASA ALAM, en als zoodanig behoort te worden erkend; en aangezien door hem, op heden, in handen van den resident voornoemd de aan deze acte gehechte verklaring is afgelegd en beëdigd,

Zoo is het, dat de resident voornoemd heeft goedgevonden, als gevolmagtigde van het Nederlandsch Indisch Gouvernement, dat de opperheerschappij uitoefend over het Rijk Siak Srie Indrapoera, voornoemden sultan MAHMOED IBNOE sultan OSMAN PERKASA ALAM in zijnen rang als sultan over het landschap Delli en onderhoorigheden te erkennen, gelijk geschiedt bij deze.

Ten blijke waarvan deze acte is opgemaakt en ondertekend door den resident van Riouw en onderhoorigheden op heden, den 22sten Augustus 1800 twee en zestig.

(W. g.) E. NETSCHER.

Ter linker zijde stond met rooden inkt afgedrukt het merk van van den resident van Riouw.

Onder stond: Deze acte is goedgekeurd en bekrachtigd op den 20sten Mei 1863.

De Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie,

Bij afwezigheid,

*De Vice-President van den Raad van Nederlandsch Indie,
belast met het dagelijksch beleid der zaken,*

(w. g.) A. PRINS.

Ter ordonnantie van denzelve,

De 1ste Gouvernements-Secretaris,

(w. g.) WATTENDORFF.

Voor eensluidend afschrift,

De Gouvernements-Secretaris,

(get.) VAN DEINSE.

Voor eensluidend afschrift,

De Secretaris-Generaal van het Ministerie van Kolonien,

FEITH.

VERKLARING.

Ik ondergeteekende verklaar plegtiglijk:

Art. een.

Dat het land Delli en onderhoorigheden is verbonden aan het Rijk van Siak Srie Indrapoera en, benevens dat, staat onder de bescherming van het Nederlandsch-Indisch Gouvernement, dat de soevereine magt over het Rijk Siak Srie Indrapoera uitoefent.

Art. twee.

Dat ik de rust en den vrede in mijn Rijk en met mijne naburen zal handhaven.

Art. drie.

Dat ik den handel en den landbouw zal beschermen en bevorderen.

Art. vier.

Dat ik den handel in slaven met alle magt zal tegengaan.

Art. vijf.

Dat ik aan onderdanen van het Gouvernement, die zich aan misdrijf hebben schuldig gemaakt, geene schuilplaats zal verleenen.

Art. zes.

Dat ik van vreemde mogendheden of vorsten, of van derzelve vertegenwoordigers of agenten geene brieven, geschenken zal aannemen of zendingen zal ontvangen, zonder voorkennis of toestemming van den resident van Riouw en onderhoorigheden.

Art. zeven.

Dat ik niet zal toelaten dat Europeanen zich, zonder die voorkennis en toestemming, binnen mijn Rijk vestigen.

Hebbende ik deze verklaring met eede bevestigd, en ten blijke daarvan deze acte onderteekend aan boord van Zr. Ms. stoomschip *Reinier Claeszen*, den 22sten Augustus 1800 twee en zestig.

Ter linker zijde stond met zwarten inkt afgedrukt het cachet van de op de regter zijde staande handteekening.

(Geteekend in Arabische karakters):

SULTAN MACHMOED IBNOE SULTAN OSMAN PERKASA ALAM.

Ter linker zijde stonden met rooden inkt afgedrukt het merk van den resident van Siak Srie Indrapoera en de merken met zwarten inkt afgedrukt van de gezamenlijke rijks grooten.

Onder stond:

In onze tegenwoordigheid,

(w. g.) E. NETSCHER,

Resident van Riouw en onderhoorigheden.

(w. g.) H. A. MODDERMAN,

Kapitein-luitenant ter zee, Stationskommandant in de wateren van Riouw en Lingga.

(w. g.) M. J. A. ARNOLD,

Assistent-resident van Siak Srie Indrapoera.

Lager stond: Deze verklaring is goedgekeurd en bekrachtigd op den 20sten Mei 1863.

De Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie,

Bij afwezigheid,

*De Vice-President van den Raad van Nederlandsch Indie,
belast met het dagelijksch beleid der zaken,*

(w. g.) A. PRINS.

Ter ordonnantie van denzelve,

De Eerste Gouvernements-Secretaris,

(w. g.) WATTENORFF.

Voor eensluidend afschrift,

De Gouvernment-Secretaris,

(w. g.) VAN DEINSE.

Voor eensluidend afschrift,

De Secretaris-Generaal bij het Ministerie van Kolonien,

FEITH.

*Overeenkomsten, contracten enz. met inlandsche
Indische Vorsten.*

N°. 7.

ARTIKEL tot nadere uitlegging van art. 7 der verklaring door sultan
MAHMOEDIBNOE sultan OSMAN PERKASA ALAM, vorst van Delli
en onderhoorigheden, afgelegd op den 22sten Augustus 1862.

De vorst van Delli en onderhoorigheden verbindt zich om aan Europeanen en andere
Oostersche of Westersche vreemdlingen geene gronden af te staan en hunne toelating
of hunne vestiging buiten de havens van zijn Rijk niet te vergunnen, zonder voorkennis
en vooraf verkregen toestemming van den resident van Riouw en onderhoorigheden.

Handelaars echter zullen in de havens van Delli en onderhoorigheden worden toegelaten
en aldaar verblijf mogen houden, zonder die voorkennis en toestemming, zolang
zij de orde en rust niet vorstoren, zullende van hun meer dan drie maanden voortgezet
verblijf in die havens door den vorst kennis moeten worden gegeven aan den resident
van Riouw en onderhoorigheden.

Gedaan te Delli, den 5den Maart 1863.

(W. g.) NETSCHER.

Onder stond met rooden inkt afgedrukt het cachet van den resident van Riouw.
Ter linker zijde stond met zwarten inkt afgedrukt het cachet van den sultan van Delli.

Lager stond: Deze verklaring is goedgekeurd en bekrachtigd op den 20sten Mei 1863.

De Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie,

Bij afwezigheid,

*De Vice-President van den Raad van Nederlandsch Indie,
belast met het dagelijksch beleid der zaken,*

(w. g.) A. PRINS.

Ter ordonnantie van denzelve,

De Eerste Gouvernements-Secretaris,

(w. g.) WATTENDORFF.

Voor eensluidend afschrift,

De Gouvernements-Secretaris,

(get.) VAN DEINSE.

Voor eensluidend afschrift,

De Secretaris-Generaal bij het Ministerie van Kolonien,

FEITH.

*Overeenkomsten, contracten enz. met inlandsche
Indische Vorsten.*

N°. 8.

VERKLARING.

Ik ondergeteekende, sultan WASSAR OEDIN erken dat ik mij schuldig gevoel jegens het Nederlandsch-Indisch Gouvernement door, namelijk:

1°. niet aan de beslissing van den resident van Riouw en onderhoorigheden te onderwerpen mijn geschil met den sultan van Deli betreffende het landschap Danai, maar daarentegen dat landschap met de wapenen te bemagtigen, waardoor ik heb overtreden art. 2 der verklaring, door mij afgelegd op den 16den Augustus 1862 (16 Sapar 1279);

2°. niet gebruik te maken van het zegel dat mij op mijn verzoek door den resident van Riouw en onderhoorigheden is geschonken, waardoor ik niet heb in acht genomen den eerbied dien ik jegens het Nederlandsch-Indisch Gouvernement behoor te betoonen;

3°. de raadgevingen van den controleur van Delli, die is vertegenwoordiger van den resident van Riouw en onderhoorigheden, niet op te volgen en niet naar behooren in zijn land te ontvangen.

Aangezien de resident van Riouw en onderhoorigheden als vertegenwoordiger van het Nederlandsch-Indisch Gouvernement mij deze overtredingen heeft vergeven en heeft verklaard mij weder als vriend van het Nederlandsch-Indisch Gouvernement te willen aannemen.

Zoo is het, dat ik bij deze vernieuwde verklaring, afgelegd op den 16den Augustus 1862 (16 Sapar 1279), met zoodanige wijzigingen als tot bestendiging der rust in dit gedeelte van het eiland Sumatra zijn noodig voorgekomen.

Dien ten gevolge verklaar ik, sultan WASSAR OEDIN plegtiglijk.

Artikel een.

De sultan van Siak Sri Indrapoera te erkennen als mijn vorst, onder de souvereiniteit van het Nederlandsch-Indisch Gouvernement, als soeverein van het Rijk Siak Sri Indrapoera.

Artikel twee.

Tot mijn gebied geene andere landen te rekenen dan de landschappen Serdang en Pabaoengan, zonder dat ik immer zal trachten regten te doen gelden op de landschappen Pertjoet, Danai, Bedagay en Padang, die van oudsher hebben gestaan onder het gezag van den sultan van Delli.

Artikel drie.

De rust en vrede in mijn Rijk en met mijne naburen te handhaven.

Artikel vier.

Den handel en landbouw te beschermen en te bevorderen.

Artikel vijf.

Den handel in slaven met alle magt tegen te gaan.

Artikel zes.

Aan onderdanen van het Gouvernement, die zich aan misdrijf hebben schuldig gemaakt, geene schuilplaats te verleen.

Artikel zeven.

Aan Europeanen en andere Oostersche of Westersche vreemdelingen geene gronden af te staan en hunne toelating of vestiging buiten de havens van mijn Rijk niet te vergunnen, zonder voorkennis en vooraf verkregen toestemming van den resident van Riouw en onderhoorigheden.

Handelaars echter zullen in de havens van Serdang worden toegelaten en aldaar verblijf mogen houden, zonder die voorkennis en toestemming, zoolang zij de orde en rust niet verstoren, zullende van hun gedurende meer dan drie maanden voortgezet verblijf in die havens door den vorst kennis moeten worden gegeven aan den resident van Riouw en onderhoorigheden.

Gedaan te Serdang, den 6den October 1865.

De Resident van Riouw,

(w. g.) E. NETSCHER.

Ter linker zijde stond de stempel met blaauwen inkt afgedrukt van den resident van Riouw.

Onder stonden de zegels met zwarten inkt afgedrukt van den sultan van Serdang WASSAR OEDIN en van zijne rijksgrooten.

Op de voorwaarden vermeld in de bovenstaande verklaring wordt door den ondergeteekende vernieuwd de acte, gedagteekend 16 Augustus 1862, waarbij sultan WASSAR OEDIN is erkend als vorst van het landschap Serdang.

De resident van Riouw,

(w. g.) E. NETSCHER.

Voor eensluidend afschrift,

De Gouvernements-secretaris,

(get.) VAN HARENCARSPÉL.

Voor eensluidend afschrift,

De Secretaris-Generaal bij het Ministerie van Kolonien,

FEITH.

*Overeenkomsten, contracten enz. met inlandsche
Indische Vorsten.*

N°. 9.

Nademaal het Sangirsche Rijk Kandhar door oude verbonden en door afstand van de regten, welke de koningen van Ternate door overwinning daarop hadden verkregen, onderworpen is aan het Nederlandsch gezag, en uit overweging dat het laatst met dit Leenrijkje gesloten verdrag niet meer in alle opzigten aan de eischen van den tegenwoordigen tijd voldoet, weshalve het wenschelijk is de verhouding en de verplichtingen van den radja en de rijksgrooten van Kandhar op nieuw te regelen,

Zoo is op heden, ingevolge daartoe verleende magtiging en onder nadere goedkeuring van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie, de navolgende overeenkomst gesloten door ons:

mr. MICHAEL WILHELM SCHELTEMA, commissaris voor de residentie Menado, tijdelijk waarnemende het bestuur van die residentie,

en den radja DANIEL PETRUS JANIS, benevens de rijksgrooten van Kandhar (eiland Sangir):

Art. 1.

De radja en rijksgrooten verklaren dat het landschap Kandhar, met al deszelfs onderhoorigheden, aan Nederland toebehoort, en erkennen mitsdien den Koning der Nederlanden en het Gouvernement van Nederlandsch Indie als hunnen opper- en leenheer. Zij beloven aan hetzelfde en deszelfs gezagvoerende ambtenaren trouw en eene volkomene gehoorzaamheid en onderwerping.

Art. 2.

De radja en rijksgrooten verbinden zich onder de plegtigste beloften om geene overeenkomsten of verbonden met vreemde mogendheden, Europesche of inlandsche, hoe ook genaamd, aan te gaan of te sluiten, noch van dezelve brieven en geschenken te ontvangen, zonder voorkennis en toestemming van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie of van deszelfs vertegenwoordiger.

Art. 3.

De radja en rijksgrooten verbinden zich om aan Europeanen of andere Westersche vreemdelingen, en aan Oostersche vreemdelingen geene gronden af te staan en hunne toelating of vestiging buiten de havens van hun land niet te vergunnen zonder voorkennis en vooraf verkregen toestemming van den resident van Menado.

Handelaren echter zullen in de havens van Kandhar worden toegelaten en aldaar verblijf mogen houden, zonder die voorkennis en toestemming, zoolang zij de orde en rust niet verstoren; zullende van hun gedurende meer dan drie maanden voortgezet verblijf in die havens door den radja kennis moeten worden gegeven aan den resident van Menado.

Art. 4.

De radja en rijksgrooten beloven in vriendschap te leven met de naburige landen, en ingeval oneenigheden mogten ontstaan tusschen Kandhar en een der andere landschappen op de Sangir-eilanden, zulks onverwijld, met de redenen van oneenigheid, ter

kennis van den resident van Menado te brengen, ten einde deze de geschillen naar billijkheid kunne beslissen; aan welke beslissing zij zich onderwerpen.

De radja en rijks grooten beloven in geen geval gewapend volk of gewapende vaartuigen uit te rusten of te bezigen, anders dan tot verdediging van hun land, tot verdrijving van zeeroovers en op last van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie of van zijnen vertegenwoordiger.

Art. 5.

Het Gouvernement van Nederlandsch Indie behoudt zich het regt voor, om den radja van Kandhar naar goedvinden te ontslaan en eenen vervanger te benoemen, na raadpleging der rijks grooten.

De president-radja, de djoegoegoos en kapiteins-lawoet worden door den resident van Menado benoemd en ontslagen, in overleg met den radja en rijks grooten.

In geval van overlijden van den radja geven de president-radja en de overige rijks grooten daarvan onverwijld kennis aan den resident van Menado, en wordt het bestuur des lands voorloopig gevoerd door den president-radja; in afwachting der aanstelling van eenen nieuwen radja door het Gouvernement.

Art. 6.

De regtsmagt van den radja en de rijks grooten bepaalt zich tot de eigenlijke bevolking van Kandhar.

Vreemdelingen, in dat landschap verblijf houdende, zijn onderworpen aan de regtsmagt van het Gouvernement van Nederlandsch Indie.

Art. 7.

De radja met zijn gerechtshof neemt kennis van alle civile zaken onder zijne onderdanen en doet dezelve af volgens lands gebruik, en is mede bevoegd om kennis te nemen en overeenkomstig de wetten en gewoonten des lands uitspraak te doen omtrent geringe misdaden, zoo als diefstallen, ligte verwondingen en dergelijke.

Wanneer zwaardere misdaden op het gebied van Kandhar worden gepleegd, zoo als moord, doodslag, zware verwondingen, brandstichtingen, roof, mouterij, verzet tegen 's Gouvernements gezag, namaking of uitgifte van geld of papieren munt, geven de radja en rijks grooten hiervan in schrift kennis aan den resident van Menado, die, naar gelang van het gewigt der zaak, bepaalt, dat zij zal worden afgedaan op de wijze hierboven omschreven, dan wel gelast dat degenen, die daaraan schuldig worden gehouden, benevens al de getuigen en stukken tot de zaak betrekkelijk, opgezonden worden naar Menado.

Tevens behooren derwaarts te vertrekken de radja met eenen of twee der rijks grooten, of, ingeval de radja door ziekte of andere oorzaken mogt verhinderd zijn, ten minste twee rijks grooten.

De radja en rijks grooten maken alsdan, onder voorzitting van den resident, eene regtbank uit, voor welke de evenvermelde beschuldigten worden te regt gesteld.

Zij, die zich binnen het gebied van Kandhar aan zeeroof schuldig maken, worden bij ontdekking en opvatting met de getuigen en daartoe betrekkelijke stukken van overtuiging uitgeleverd aan den resident van Menado, ten einde te regt gesteld te worden voor den raad van justitie, bevoegd om van dit misdrijf kennis te nemen.

Art. 8.

Even als de radja gehouden is zijne onderhoorigen met een goed voorbeeld voor te gaan en in alle regtvaardigheid, naar de wetten en 's lands goede instellingen, te besturen, zijn de rijks grooten en mindere hoofden ook verplicht den radja te eerbiedigen en zijne bevelen te gehoorzamen, voor zooverre deze strekken tot welzijn van land en volk en niet in strijd zijn met de bevelen van het Gouvernement van Nederlandsch Indie, zullende de onwilligen en ongehoorzamen van hunne posten ontzet en naar bevind van zaken gestraft worden.

Art. 9.

De radja en rijks grooten beloven behulpzaam te zijn in het tegengaan van den zee-roof en niet te dulden dat zich zeeroovers binnen het gebied van Kandhar vestigen of ophouden, noch ook dat ingezetenen van Kandhar aan de zeeroovers hulp verleen en of hen ondersteunen, hetzij door het koopen of verkoopen van geroofd goed, hetzij op eenige andere wijze.

Art. 10.

De radja en rijks grooten verbinden zich om zoo veel in hun vermogen is den menschen-roof en den slavenhandel in het gebied van Kandhar tegen te gaan en te beletten.

Zij beloven niet meer te dulden, maar met kracht tegen te gaan en ganschelijk af te schaffen, het vroeger in zwang geweest zijnde misbruik om vrije lieden en goede onderdanen van hun land, zoo door voorschietingen van geld of goederen en berekening van hooge interesten daarop, als het onbillijk opleggen van geldboeten en schulden, bij onvermogen tot eene soort van altoos durende slavernij tot in hun geslacht te verwijzen.

Art. 11.

De radja en rijks grooten beloven om landbouw, nijverheid, handel en scheepvaart in hun land te beschermen.

Art. 12.

De radja en rijks grooten verbinden zich om alle schepen en vaartuigen, welke op de kust van Kandhar in nood mogten geraken of schipbreuk lijden, tegen billijke belooning alle mogelijke hulp en bijstand te verleen en door hunne bevolking te doen verleen, en zich geene der goederen toe te eigenen, noch toe te laten dat hunne onderdanen zich die toeëigenen.

Art. 13.

De onderdanen van het landschap Kandhar mogen niet naar willekeur dat land verlaten en tot naburige landen overgaan, noch wederkeerig die uit de naburige landen naar Kandhar.

Art. 14.

De radja en rijks grooten verklaren zich bereid om, wanneer het Gouvernement van Nederlandsch Indie mogt goedvinden eenen ambtenaar op de Sangir-eilanden te plaatsen tot het houden van toezigt over en het beschermen van die eilanden, de raadgevingen en voorschriften van dien ambtenaar op te volgen en met hem mede te werken tot bevordering van het algemeen welzijn.

Art. 15.

De radja en rijks grooten verbinden zich om op aanvraag van het bestuur te Menado steeds behulpzaam te zijn met menschen en prauwen wanneer deze hulp voor 's Gouvernements dienst vereischt wordt.

Het Gouvernement verbindt zich daartegen om deze hulp te vergelden door betaling aan de daarop regt hebbende, zoo als hetzelve in billijkheid vermeenen zal te behooren.

Art. 16.

De radja en rijks grooten van Kandhar verklaren zich te onderwerpen aan de regelingen welke de Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie nader mogt goedvinden te maken omtrent het heffen van regten van de vaartuigen, welke de havens van Kandhar aandoen, en van de aldaar in- en uitgevoerd wordende goederen.

Art. 17.

De radja en rijks grooten verbinden zich om jaarlijks aan het Gouvernement te betalen eene schatting, berekend door elkander tegen f 1 (*een gulden*) voor elk huisgezin, welke schatting kan worden voldaan in geld of andere voortbrengselen, zoo als: olie, tripang, was, karet, cacao, koffo, enz.

Art. 18.

In afwachting van betere kennis omtrent het getal huisgezinnen in Kandhar wordt de schatting bij deze in overeenstemming met den radja en de rijks grooten voorloopig vastgesteld op f 50 (*zesse vijftig gulden*) 'sjaars, zullende die som nader worden verhoogd of verlaagd naar gelang het mogt blijken dat het getal huisgezinnen meer of minder bedraagt, waaromtrent de resident van Menado zich ten allen tijde door het zenden eener commissie kan overtuigen.

Art. 19.

De betaling van deze belasting gaat in van af den eersten Januarij van het jaar 1862 en kan geschieden voor de helft in de maand Junij en voor de wederhelft in de maand December; met vrijlating om het geheel in de maand Junij af te dragen.

Het geld of de goederen, waarmede de belasting wordt betaald, behoort eens in het jaar, hetzij bij den eersten, hetzij bij den tweeden termijn, door den radja in persoon naar Menado overgebracht te worden.

Art. 20.

De prijs van de producten welke in betaling van de belasting aan het Gouvernement van Nederlandsch Indie worden aangeboden, wordt bij aanbrenst te Menado geregeld naar de zuivere opbrengst bij openbare veiling verkregen, dan wel, wanneer dit bij onderlinge overeenkomst in verband met omstandigheden van den oogenblik verkieslijk wordt geoordeeld, door schatting van eene tot dat einde in te stellen commissie, bestaande uit twee door den resident van Menado aan te wijzen ambtenaren en twee rijks grooten van Kandhar.

Art. 21.

Tot aanmoediging en als een bewijs van 's Gouvernements belangstelling in het welzijn van Kandhar, wordt bij behoorlijke voldoening der belasting een tiende gedeelte derzelve aan den radja en de rijks grooten toegekend, om te worden verdeeld als volgt:

aan den radja	3/10
” ” president-radja	2/10
” ” djoegoegoos	1/10
” de kapiteins-laet	4/10

De radja behoort voor de goede verdeling zorg te dragen.

Art. 22.

De radja en rijks grooten verbinden zich om de zendelingen, op de Sangir- en Talaut-eilanden gevestigd, te beschermen, het onderwijs der jeugd te bevorderen, alsmede om zorg te dragen voor de daarstelling en het behoorlijk onderhoud van kerk en schoolgebouwen.

Art. 23.

De radja en rijks grooten verklaren zich bereid om de vaccine onder hunne onderdanen toe te laten en aan te moedigen, en om in hun land tegen te gaan het hanenvechten.

Art. 24.

De radja en rijksgrooten verklaren zich bereid om, wanneer de Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie of zijn vertegenwoordiger zulks mogt verlangen, wegen door hun land aan te leggen.

Art. 25.

De radja en rijksgrooten beloven om zooveel in hun vermogen is den aanplant van padie, cacao, koffo enz. aan te moedigen en te bevorderen.

Zij beloven verder de opbrengst der schatting billijk te verdeelen, alle knevelarijen met kracht tegen te gaan, hunne onderdanen te beschermen, het eigendomsregt van personen en goederen te verzekeren, en in één woord zoodanig te besturen als aan regtvaardige en verstandige regenten betaamt.

Art. 26.

De radja en rijksgrooten van Kandhar verbinden zich om de bevoegdheid, om onder den grond te graven en uit dat graven vruchten te trekken, niet te zullen afstaan aan personen, niet behoorende tot hunne inheemsche onderdanen, dan na een voorafgaand overleg en overeenstemming dienaangaande met den resident van Menado, opdat bedoelde ondernemingen van nijverheid, in het meeste voordeel van den radja en rijks-grooten, zonder dat het Nederlandsch-Indisch Gouvernement zich in dat voordeel eenig aandeel verstaat voor te behouden, doch tevens met terugzigt op de algemeene belangen van geheel Nederlandsch Indie, tot hetwelk het Rijk van Kandhar behoort, zooveel mogelijk geregeld worden naar het voorbeeld van de Koninklijke besluiten van 24 October 1850, n°. 45 (*Staatsblad* n°. 6), en van 10 October 1857, n°. 64 (*Staatsblad* n°. 41), of zoo als die nader door den Koning mogten worden gewijzigd.

Van dusdanige wijziging wordt onverwijld kennis gegeven aan den radja en de rijks-grooten van Kandhar.

Van deze Koninklijke besluiten, zoo als zij in die *Staatsbladen* beschreven staan, zijn (gedrukte) Maleische vertalingen aan dit contract gehecht.

Art. 27.

De radja en rijksgrooten verbinden zich daarenboven geene gronden te verhuren aan Europeanen en daarmede gelijkgestelde personen of aan vreemde Oosterlingen, dan na een voorafgaand overleg en overeenstemming dienaangaande met den resident van Menado, opdat de huur geregeld worde in overeenstemming met het Nederlandsch-Indisch Gouvernement, zonder eenig voorbehoud van winst voor het Nederlandsch-Indisch Gouvernement zelf, in het meeste belang van den radja en de rijksgrooten van Kandhar, maar zooveel mogelijk volgens de algemeene verordening, zoo als die is vastgesteld bij Koninklijk besluit van 3 Julij 1856, n°. 93, of nader zal worden gewijzigd.

Van dusdanige wijziging wordt onverwijld kennis gegeven aan den radja en rijks-grooten van Kandhar.

Van dit Koninklijk besluit, zoo als hetzelfde beschreven staat in het *Staatsblad van Nederlandsch Indie* over 1856, n°. 64, is eene (gedrukte) Maleische vertaling aan dit tractaat gehecht.

Aldus overeengekomen en geteekend te Menado, op den zestienden September des jaars 1800 twee en zestig.

De commissaris voornoemd, tijdelijk waarnemende het bestuur van de residentie Menado,

(W. g.) M. W. SCHELTEMA.

Ter linker zijde van de handteekening van den resident van Menado stond zijn stem-
pel met rooden inkt afgedrukt.

Als boven van den radja van Kandhar.

Onder stond :

De radja van Kandhar,

(w. g.) D. P. JANIS.

Lager stonden:

De rijksgrooten ;

President-radja, was geteekend met een kruisje, CHRISTIAAN KARAMBOET ;

Djoegoegoe, was geteekend, C. JANIS ;

Djoegoegoe, was geteekend met een kruisje, ABDOEL OESOENG ;

Kapitein-laet, was geteekend, A. S. MASING ;

Kapitein-laet, was geteekend met een kruisje, JERMIAS SASELAH ;

Kapitein-laet, was geteekend met een kruisje, MANIHING ;

President-djoegoegoe, was geteekend met een kruisje, JOHANNIS MANABONG ;

Hoekoem-majoor, was geteekend, MANUEJL MANBON ;

Hoekoem-majoor, was geteekend met een kruisje, ABDOEL SAMTIJAN ;

Hoekoem-majoor, was geteekend met een kruisje, ABDOEL MANIRING ;

Hoekoem, was geteekend, PARANSOIS PAROEN ;

Majoor, was geteekend KARELL DAROMES ;

Kapitein-oppasser, was geteekend BELLTOLMIJUS KARRNBUT ;

Djoerobahasa, was geteekend, ELIJAS DARAKH ;

Sergeant-majoor, was geteekend met een kruisje, JOHANNIS MANABONG.

Deze overeenkomst is goedgekeurd en bekrachtigd op den dertienden November 1800
vier en zestig.

De Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie,

(w. g.) L. A. J. W. SLOET.

Ter ordonnantie van denzelve,

De Algemeene Secretaris,

(w. g.) WATTENDORFF.

Voor eensluidend afschrift,

De Gouvernements-Secretaris,

(get.) VAN HARENCARSPHEL.

Voor eensluidend afschrift,

De Secretaris-Generaal bij het Ministerie van Kolonien,

FEITH.

*Overeenkomsten, contracten enz. met inlandsche
Indische Vorsten.*

N°. 10.

ACTE VAN BEVESTIGING.

Aangezien het den resident van Menado na een deswege opzettelijk ingesteld onderzoek gebleken is, dat DANIEL PETRUS JANIS, door keuze der bevolking in de regering over het landschap Kandhar, behoorende tot de Sangir-eilanden, wettig is opgetreden als radja van dat landschap, en als zoodanig behoort te worden bevestigd; en aangezien door hem op heden in handen van den commissaris voor de residentie Menado, tijdelijk waarnemende het bestuur van die residentie, de aan deze acte geannexeerde verklaring is afgelegd en beëdigd,

Zoo is het, dat de commissaris voornoemd heeft goedgevonden, krachtens daartoe bekomen magtiging van het Nederlandsch-Indisch Gouvernement, hem DANIEL PETRUS JANIS in zijnen rang als radja en in de regering over het landschap Kandhar te bevestigen, gelijk geschiedt bij deze.

Ten blijke waarvan deze acte is opgemaakt en onderteekend door den commissaris voor de residentie Menado, tijdelijk waarnemende het bestuur van die residentie.

Menado, den 16den September 1862.

(Was get.) SCHELTEMA.

VERKLARING.

Ik DANIEL PETRUS JANIS, radja van Kandhar, beloof plegtiglijk:

1°. het Nederlandsch-Indisch Gouvernement als mijnen opperheer en de door hetzelfde over mij gestelde magten als mijne overheid allen verschuldigden eerbied, gehoorzaamheid en hulp te bewijzen;

2°. het contract, heden tusschen mij en het Nederlandsch-Indisch Gouvernement gesloten, getrouwelijk na te komen:

en wel in het bijzonder:

- 3°. het welzijn des volks te bevorderen;
- 4°. met regtvaardigheid te regeren;
- 5°. met mijne naburen vrede te handhaven;
- 6°. den zeeroof te beletten;
- 7°. den slavenhandel te beletten;
- 8°. den landbouw te beschermen;
- 9°. de nijverheid te beschermen;
- 10°. den handel te beschermen;
- 11°. de scheepvaart te beschermen;

12°. aan schipbreukelingen hulp te verleen en gestrande goederen te bergen, en niet te dulden dat onderdanen zulks niet doen;

13°. in geene staatkundige aanrakingen te treden met vreemde mogendheden;

14°. aan geene Europeanen of andere vreemdelingen van Westersche of Oostersche afkomst gronden af te staan, en hunne toelating of vestiging buiten de havens van mijn Rijk niet te vergunnen dan met toestemming van den resident van Menado;

15°. wanneer vreemde handelaren zich binnen de havens van mijn Rijk langer ophouden dan gedurende den tijd van drie maanden, daarvan onverwijld kennis te geven aan den resident van Menado.

Hebbende ik deze verklaring met eede bevestigd, en ten blijke daarvan deze acte onderteekend.

Menado, den 16den September 1862.

De Radja van Kandhar;

(was get.) D. P. JANIS.

Voor eensluidende afschriften,

De Gouvernements-Secretaris,

(get.) VAN HARENCARPEL.

Voor eensluidende afschriften,

De Secretaris-Generaal bij het Ministerie van Kolonien,

FEITH.

*Overeenkomsten, contracten enz. met inlandsche
Indische Vorsten.*

N°. 11.

Overwegende, dat het landschap Parigi met deszelfs onderhoorigheden sedert het jaar 1700 een en vijftig ten gevolge van het regt van overwinning onderworpen is aan het Nederlandsch oppergezag;

Overwegende, dat de met dit landschap achtereenvolgens gesloten verdragen niet meer in alle opzichten aan de eischen van den tegenwoordigen tijd voldoen en dus wijziging en aanvulling behoeven, hoofdzakelijk met betrekking tot den handel, de scheepvaart, de zeerooverij, de slavernij, het opbrengen van schatting, den verhuur van gronden, de mijnontginning, de vaccine enz.:

En aangezien het mitsdien wenschelijk voorkomt, de verhouding en de verplichtingen van dien radja en deszelfs rijks grooten op nieuw te regelen,

Zoo is, onder nadere goedkeuring van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie, door ons: BASTIAAN VAN BAAK, adsistent-resident van Gorontalo, en den radja prins IJALIE, benevens de rijks grooten van Parigi, aangegaan de navolgende overeenkomst, als:

Art. 1.

De radja en rijks grooten verklaren dat het Rijk van Parigi, bestaande uit de negorijen Parigi, Pelawa, Toboli en Doelagoe, aan Nederland toebehoort, en erkennen mitsdien den Koning der Nederlanden en het Gouvernement van Nederlandsch Indie als hunnen opper- en leenheer; zij beloven aan hetzelfde en deszelfs gezagvoerende ambtenaren trouw en eene volkomene gehoorzaamheid en onderwerping.

Art. 2.

De radja en rijks grooten verbinden zich, onder de plegtigste beloften, om geene overeenkomsten of verbonden met vreemde mogendheden, Europesche of inlandsche, hoe ook genaamd, aan te gaan of te sluiten, noch van dezelve brieven en geschenken te ontvangen, zonder voorkennis en toestemming van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie of van deszelfs vertegenwoordiger.

Art. 3.

De radja en rijks grooten verbinden zich om aan Europeanen of andere Westersche vreemdelingen en aan Oostersche vreemdelingen geen gronden af te staan en hunne toelating of vestiging buiten de havens van hun land niet te vergunnen, zonder voorkennis en vooraf verkregen toestemming van den resident van Menado.

Handelaren zullen echter in de havens van Parigi worden toegelaten en aldaar verblijf mogen houden, zonder die voorkennis en toestemming, zoolang zij de orde en rust niet verstoren; zullende van hun gedurende meer dan drie maanden voortgezet verblijf in die havens door den radja kennis moeten worden gegeven aan den adsistent-resident van Gorontalo.

Art. 4.

De radja en rijks grooten beloven in vrede en vriendschap te leven met de naburige landen en, ingeval oneenigheden mogten ontstaan tusschen Parigi en een der naburige landschappen, zulks onverwijld, met de redenen van oneenigheid, ter kennis van den adsistent-resident van Gorontalo te brengen, opdat deze geschillen naar billijkheid van Gouvernementswege worden beslist, aan welke beslissing zij zich onderwerpen.

Art. 5.

Het Gouvernement van Nederlandsch Indie behoudt zich het regt voor om den radja van Parigi naar goedvinden te ontslaan en eenen anderen te benoemen, na raadpleging der rijks grooten.

In geval van overlijden van den radja geven de rijks grooten daarvan onverwijld kennis aan den adsistent-resident van Gorontalo, met opgave tevens van dengene dien zij als radja wenschen te zien aangesteld.

Het bestuur des lands wordt intusschen gevoerd door de rijks grooten. De overige rijks grooten worden door den adsistent-resident van Gorontalo benoemd en ontslagen in overleg met den radja en rijks grooten.

Art. 6.

In geval van medeplichtigheid met 's Gouvernements onderdanen in voor Nederlandsch Indische regtbanken vervolgbare misdrijven en overtredingen, en ter zake van misdrijven tegen het Gouvernement en diens ambtenaren waar ook gepleegd, staan de onderdanen en ingezetenen van Parigi bij achterhaling te regt voor de bevoegde regtbank op 's Gouvernements gebied.

Art. 7.

Even als de radja gehouden is zijne onderhoorigen met een goed voorbeeld voor te gaan en in alle regtvaardigheid naar de wetten en 's lands goede instellingen te besturen, zijn de rijks grooten en mindere hoofden ook verplicht den radja te eerbiedigen en zijne bevelen te gehoorzamen, voor zooverre deze strekken tot welzijn van land en volk, en niet in strijd zijn met de bevelen van het Gouvernement van Nederlandsch Indie, zullende de onwilligen en ongehoorzamen van hunne posten ontzet en naar bevind van zaken gestraft worden.

Art. 8.

De radja en rijks grooten beloven behulpzaam te zijn in het tegengaan van den zee-roof en niet te dulden dat zich zeeroovers binnen het gebied van Parigi vestigen of ophouden, noch ook dat ingezetenen van Parigi aan de zeeroovers hulp verleen of hen ondersteunen, hetzij door het koopen of verkoopen van geroofd goed, hetzij op eenige andere wijze.

Art. 9.

De radja en rijks grooten verbinden zich, om zooveel in hun vermogen is, den menschenroof en den slavenhandel in het gebied van Parigi tegen te gaan en te beletten.

Zij beloven niet meer te dulden maar met kracht tegen te gaan en ganschelijk af te schaffen het vroeger in zwang geweest zijnde misbruik, om vrije lieden en goede onderdanen van hun land zoo door voorschietingen van geld of goederen en berekening van hooge interesten daarop, als het onbillijk opleggen van geldboeten en schulden bij onvermogen, tot eene soort van altoosdarende slavernij tot in hun gestagt te verwijzen.

Art. 10.

De radja en rijks grooten beloven om landbouw, nijverheid, handel en scheepvaart in hun land te beschermen.

Art. 11.

De radja en rijksgrooten verbinden zich om aan alle schepen en vaartuigen, welke op de kust van Parigi in nood mogten geraken of schipbreuk lijden, tegen billijke belooning alle mogelijke hulp en bijstand te verleen en door hunne bevolking te doen verleen, en zich geene der goederen toe te eigenen, noch toe te laten dat hunne onderdanen zich die toeëigenen.

Art. 12.

De radja en rijksgrooten verklaren zich bereid om wanneer het Gouvernement van Nederlandsch Indie mogt goedvinden eenen ambtenaar te Parigi te plaatsen, tot het houden van toezigt en het beschermen van Parigi, de raadgevingen en voorschriften van dien ambtenaar op te volgen en met hem mede te werken tot bevordering van het algemeen welzijn.

Art. 13.

De radja en rijksgrooten verbinden zich om op de aanvraag van het bestuur te Menado of te Gorontalo steeds behulpzaam te zijn met menschen en prauwen, wanneer deze hulp voor 's Gouvernements dienst vereischt wordt.

Het Gouvernement verbindt zich daartegen om deze hulp te vergelden door betaling aan de daarop regt hebbende, zoo als hetzelve in billijkheid zal vermeenen te behooren.

Art. 14.

De radja en rijksgrooten van Parigi verklaren zich te onderwerpen aan de regelingen welke de Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie nader mogt goedvinden te maken omtrent het heffen van regten van de vaartuigen, welke de havens van Parigi aandoen, en van de aldaar in- en uitgevoerd wordende goederen.

Art. 15.

De radja en rijksgrooten erkennen het regt van het Gouvernement van Nederlandsch Indie tot het heffen van belasting in het Rijk van Parigi.

Het Gouvernement daarentegen ziet vooreerst van het heffen van belasting af, omdat de onderdanen van het Rijk van Parigi niet welvarend genoeg zijn om zonder bezwaar belasting op te brengen.

Eerst wanneer door een toenemend toezigt en door de hulp van het Gouvernement zelf, meerdere welvaart mogt zijn ontstaan, zal tot heffen eener belasting worden overgegaan.

Art. 16.

De radja en rijksgrooten verklaren zich bereid om de vaccine onder hunne onderdanen toe te laten en aan te moedigen, en om in hun land tegen te gaan het hanenvechten.

Art. 17.

De radja en rijksgrooten verklaren zich bereid om wanneer de Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie of zijn vertegenwoordiger zulks mogt verlangen, wegen door hun land aan te leggen.

Art. 18.

De radja en rijksgrooten beloven om zooveel in hun vermogen is den aanplant van padie, cacao, koffo enz. aan te moedigen en te bevorderen; zij beloven verder de opbrengst van schatting onder de bevolking billijk te verdeelen, alle knevelarijen met kracht tegen te gaan, hunne onderdanen te beschermen, het eigendomsregt van personen en goederen te verzekeren, en, in één woord, zoodanig te besturen als aan regtvaardige en verstandige regenten betaamt.

Art. 19.

De radja en rijks grooten van Parigi verbinden zich om de bevoegdheid, om onder den grond te graven en uit dat graven vruchten te trekken, niet te zullen afstaan aan personen, niet behoorende tot hunne inheemsche onderdanen, dan na een voorafgaand overleg en overeenstemming dienaangaande met den adsistent-resident van Gorontalo, opdat bedoelde ondernemingen van nijverheid in het meeste voordeel van den radja en rijks grooten, zonder dat het Nederlandsch Indisch Gouvernement zich in dat voordeel eenig aandeel verstaat voor te behouden, doch tevens met teruzigt op de algemeene belangen van geheel Nederlandsch Indie, tot hetwelk het Rijk van Parigi behoort, zooveel mogelijk geregeld worden naar het voorbeeld van de Koninklijke besluiten van 24 October 1850, n°. 45 (*Staatsblad* 1851, n°. 6), en van 10 October 1857, n°. 64 (*Staatsblad* 1858, n°. 41), of zoo als die nader door den Koning mogten worden gewijzigd. Van dusdanige wijziging wordt onverwijld kennis gegeven aan den radja en rijks grooten van Parigi.

Van deze Koninklijke besluiten, zoo als zij in die *Staatsbladen* beschreven staan, zijn Maleische vertalingen aan dit contract gehecht.

Art. 20.

De radja en rijks grooten verbinden zich geene gronden te verhuren aan Europeanen en daarmede gelijkgestelde personen, of aan vreemde Oosterlingen, dan na een voorafgaand overleg en overeenstemming dienaangaande met den adsistent-resident van Gorontalo, opdat de huur geregeld worde in overeenstemming met het Nederlandsch-Indisch gouvernement, zonder eenig voorbehoud van winst voor het Nederlandsch-Indisch Gouvernement zelf, in het meeste belang van den radja en rijks grooten van Parigi, maar zooveel mogelijk volgens de algemeene verordening, zoo als die is vastgesteld bij Koninklijk besluit van 3 Julij 1856, n°. 93, of nader zal worden gewijzigd.

Van dusdanige wijziging wordt onverwijld kennis gegeven aan den radja en rijks grooten van Parigi.

Van dit Koninklijk besluit, zoo als hetzelfde beschreven staat in het *Staatsblad van Nederlandsch Indie* over 1856, n°. 64, is eene (gedrukte) Maleische vertaling aan dit tractaat gehecht.

Aldus overeengekomen en geteekend te Parigi, op den vier en twintigsten Maart des jaars een duizend acht honderd drie en zestig.

De Adsistent-resident van Gorontalo,

(w. g.) VAN BAAK.

Onder stond het kruisje, vertegenwoordigende de handteekening van den radja van Parigi.

Aan de linker zijde stond het zegel van den radja van Parigi in zwarten inkt afgedrukt.

Lager stonden drie kruisjes, zijnde de handmerken van de rijks grooten van Parigi.

Verder :

De radja en rijks grooten verklarende niet te kunnen schrijven, hebben de bovenstaande merken in onze tegenwoordigheid gesteld.

De Adsistent-resident,

(w. g.) VAN BAAK.

*De luitenant ter zee der 1ste klasse, kommandant van
Zr. Ms. stoomschip Montrado,*

(w. g.) MOETH.

Nog lager stond :

Deze overeenkomst is goedgekeurd en bekrachtigd op den vier en twintigsten Februarij achttien honderd vier en zestig.

De Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie ,

(w. g.) L. A. J. W. SLOET.

Ter ordonnantie van Zijne Excellentie ,

De Algemeene Secretaris ,

(w. g.) WATTENDORFF

Ter linker zijde stond het zegel van Zijne Excellentie den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie in zwarten inkt afgedrukt.

Voor eensluidend afschrift ,

De Gouvernements-Secretaris ,

(get.) VAN DEINSE.

Voor eensluidend afschrift ,

De Secretaris-Generaal bij het Ministerie van Kolonien ,

FEITH.

*Overeenkomsten, contracten enz. met inlandsche
Indische Vorsten.*

N°. 12.

ACTE VAN BEVESTIGING.

Aangezien het den resident van Menado, na een deswege opzettelijk ingesteld onderzoek, gebleken is dat JOHANNIS MANUEL MANOPPO door keuze der bevolking in de regering over het landschap Bolang Mongondo, behoorende tot de landen gelegen op de noordkust van Celebes, wettig is opgetreden als radja van dat landschap en als zoodanig behoort te worden bevestigd, en aangezien door hem op heden in handen van den resident van Menado de aan deze acte geannexeerde verklaring is afgelegd en beëdigd,

Zoo is het, dat de resident voornoemd heeft goedgevonden, krachtens daartoe bekomen magtiging van het Nederlandsch-Indisch Gouvernement, hem JOHANNIS MANUEL MANOPPO in zijnen rang als radja en in de regering over het landschap Bolang Mongondo te bevestigen, gelijk geschiedt bij deze.

Ten blijke waarvan deze acte is opgemaakt en onderteekend door

Menado, den 15den Julij 1864.

den Resident van Menado,
(w. g.) W. HAPPÉ.

VERKLARING.

Ik JOHANNIS MANUEL MANOPPO, radja van Bolang Mongondo, beloof plegtiglijk:

1°. het Nederlandsch-Indisch Gouvernement als mijnen opperheer en de door hetzelfde over mij gestelde magten, als mijne overheid, allen verschuldigten eerbied, gehoorzaamheid en hulp te bewijzen;

2°. het contract tusschen mijnen voorganger met het Nederlandsch-Indisch Gouvernement gesloten, onder dagteekening van den 8sten September 1858, goedgekeurd en bekrachtigd bij Gouvernementsbesluit dd. 4 Januarij 1859, n°. 2, getrouwelijk na te komen,

en wel in het bijzonder:

3°. het welzijn des volks te bevorderen;

4°. met regtvaardigheid te regeren;

5°. met mijne naburen vrede te handhaven;

6°. den zeeroof te beletten;

7°. den slavenhandel te beletten;

8°. den landbouw te beschermen;

9°. de nijverheid te beschermen;

10°. den handel te beschermen;

11°. de scheepvaart te beschermen;

12°. aan schipbreukelingen hulp te verleen en gestrande goederen te bergen, en niet te dulden dat onderdanen zulks niet doen;

13°. in geen staatkundige aanrakingen te treden met vreemde mogendheden;

14°. aan geene Europeanen of andere vreemdelingen van Westersche of Oostersche afkomst gronden af te staan, en hunne toelating of vestiging *buiten* de haven van mijn Rijk niet te vergunnen dan met toestemming van den resident van Menado;

15°. wanneer vreemde handelaren, zich binnen de havens van mijn Rijk langer ophouden dan gedurende den tijd van drie maanden, daarvan onverwijld kennis te geven aan den resident van Menado.

Hebbende ik deze verklaring met eede bevestigd, en ten blijke daarvan deze acte onderteekend.

MENADO, 15 Julij 1865.

De Radja van Bolang Mongondo,

(w. g.) J. M. MANOPPO,

Voor eensluidende afschriften,

De Gouvernements-Secretaris,

(get.) VAN HARENCARPEL.

Voor eensluidende afschriften,

De Secretaris-Generaal bij het Ministerie van Koloniën.

FEITH.

*Overeenkomst, contracten enz., met inlandsche
Indische Vorsten.*

N°. 13.

ACTE VAN BEVESTIGING.

Aangezien het den resident van Menado, na een deswege opzettelijk ingesteld onderzoek, gebleken is, dat TEROENKIE, ook genaamd MOHAMAD SIRADJOEDIN, door keuze der bevolking in de regering over het landschap Bwool, behoorende tot de landen gelegen op de Noordkust van Celebes, wettig is opgetreden als radja van dat landschap en als zoodanig behoort te worden bevestigd; en aangezien door hem op heden in handen van den resident van Menado de aan deze acte geannexeerde verklaring is afgelegd en beëdigd,

Zoo is het, dat de resident voornoemd heeft goedgevonden, krachtens daartoe bekomen magtiging van het Nederlandsch-Indisch Gouvernement, hem TEROENKOE, ook genaamd MOHAMAD SIRADJOEDIN, in zijnen rang als radja en in de regering over het landschap Bwool te bevestigen, gelijk geschiedt bij deze.

Ten blijke waarvan deze acte is opgemaakt en onderteekend door

den Resident van Menado,

(w. g.) W. HAPPÉ.

Ter linker zijde stond zijn zegel met rooden inkt afgedrukt.

Menado, den 31sten Augustus 1864.

VERKLARING.

Ik TEROENKOE, ook genaamd MOHAMAD SIRADJOEDIN, radja van Bwool, beloof plegtiglijk:

1°. het Nederlandsch-Indisch Gouvernement als mijnen opperheer en de door hetzelfde over mij gestelde magten, als mijne overheid, allen verschuldigden eerbied, gehoorzaamheid en hulp te bewijzen;

2°. het contract tusschen mijn voorganger met het Nederlandsch-Indisch Gouvernement gesloten, onder dagteekening van den 15den Augustus 1858, goedgekeurd en bekrachtigd bij Gouvernementsbesluit dd. 8 Januarij 1859, n°. 41, getrouwelijk na te komen;

en wel in het bijzonder:

- 3°. het welzijn des volks te bevorderen;
- 4°. met regtvaardigheid te regeren;
- 5°. met mijne naburen vrede te handhaven;
- 6°. den zeeroof te beletten;
- 7°. den slavenhandel te beletten;
- 8°. den landbouw te beschermen;

- 9°. de nijverheid te beschermen ;
 10°. den handel te beschermen ;
 11°. de scheepvaart te beschermen ;
 12°. aan schipbreukelingen hulp te verleen en gestrande goederen te bergen , en niet te dulden dat onderdanen zulks niet doen ;
 13°. in geene staatkundige aanrakingen te treden met vreemde mogendheden ;
 14°. aan geene Europeanen of andere vreemdelingen van Westersche of Oostersche afkomst gronden af te staan , en hunne toelating of vestiging *buiten* de havens van mijn Rijk niet te vergunnen dan met toestemming van den resident van Menado ;
 15°. wanneer vreemde handelaren zich *binnen* de havens van mijn Rijk langer ophouden dan gedurende den tijd van *drie* maanden , daarvan onverwijld kennis te geven aan den resident van Menado.

Hebbende ik deze verklaring met eede bevestigd , en ten blijke daarvan deze acte onderteekend met een kruisje.

Ter linker zijde stond zijn zegel met rooden inkt afgedrukt.

De Radja van Bwool (geteekend met een kruisje)
 TEROENKOE, ook genaamd MOHAMAD SIRADJOEDIN.

Menado , den 31sten Augustus 1864.

Voor eensluidende afschriften ,

De 1ste Gouvernements-Secretaris ,

(get.) DE WAAL.

Voor eensluidende afschriften ,

De Secretaris-Generaal bij het Ministerie van Kolonien ,

FEITH.

*Overeenkomsten, contracten enz. met inlandsche
Indische Vorsten.*

N°. 14.

Den resident van Riouw en onderhoorigheden op eene inspectiereis, gehouden in de maand Mei 1862, gebleken zijnde, dat van de Anambas-, Natoena-, Zeeroovers-, en Tambelan-groepen, welke, als een deel uit te maken van het Rijk van Lingga, Riouw en onderhoorigheden, zijn genoemd bij de 5de, 6de, 7de, 8ste, 9de, 10de en 11de afdeeling van de lijst behoorende bij artikel twee van het tusschen het Nederlandsch-Indisch Gouvernement en genoemd Rijk op 1 December 1857 gesloten contract, bij die lijst niet zijn genoemd al de eilanden welke tot die groepen behooren, en dat eenige der wel op die lijst voorkomende eilanden verkeerdelijk zijn genaamd, zoo is op heden, den negentienden Augustus des jaars achttien honderd vier en zestig, door den resident voornoemd, daartoe gemagtigd bij artikel vijf van 's Gouvernements besluit van 15 October 1862, n°. 37, en door Zijne Hoogheid Radja MOHAMAD JOESOEF, Onderkoning van het Rijk van Lingga, Riouw en onderhoorigheden, door Zijne Hoogheid SOLEIMAN BADAR OEL ALAM SJAH, Sultan van genoemd Rijk, bij brief van 17 Djoemadil akir 1279, of 9 December 1862, gemagtigd om daarin op te treden voor den Sultan en de rijks-grooten van Lingga, Riouw en onderhoorigheden, met het doel om allen twijfel dienaangaande weg te nemen, onder nadere goedkeuring van Zijne Excellentie den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch indie, overeengekomen het volgende.

Eenig artikel.

De lijst der landen en eilanden, uitmakende het gebied van het Rijk van Lingga, Riouw en onderhoorigheden, behoorende bij artikel twee van het op den 1sten December 1857 tusschen het Nederlandsch-Indisch Gouvernement en dat Rijk gesloten contract, wordt gewijzigd, wat betreft de afdeelingen 5, 6, 7, 8, 9, 10 en 11, invoege, als vermeld op de verbeterde lijst van die afdeelingen welke is gehecht aan deze overeenkomst.

Aldus gedaan te Tandjong Pinang, in het residentiehuis, op datum voorschreven; zijnde van deze overeenkomst opgemaakt en door partijen met hunne handteekeningen en zegels bekrachtigd 3 eensluitende expeditien, om te dienen waar zulks gevorderd mogt worden.

Ter linker zijde stonden de handteekening en de stempel, met rooden inkt afgedrukt, van den Onderkoning van Riouw, radja MOHAMAD JOESOEF.

Hieronder stonden de handteekening en de stempel, met rooden inkt afgedrukt, van den resident van Riouw, E. NETSCHER.

Deze overeenkomst is goedgekeurd en bekrachtigd op den dertienden October 1860 vier en zestig.

De Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie,

(w. g.) L. A. J. W. SLOET.

Ter ordonnantie van denzelve,

De Algemeene Secretaris.

(w. g.) WATTENDORFF.

5de AFDEELING.

Anambas-eilanden onder Djimadja.

1. Poeloe Djimadja,
2. " Impoel,
3. " Moeboer besar,
4. " id. ketjiel,
5. " Damar,
6. " Répon,
7. " Tekoeijoeng beroeang,
8. " Mangkaij (2 eilanden),
9. " Toelaij,
10. " Tjatoe,
11. " Berhala,
12. " Danan,
13. " Panas,
14. " Pasoe,
15. " Minggar,
16. " Ipan,
17. " Aijam,
18. " Najja,
19. " Dara.

6de AFDEELING

Anambas-eilanden onder Siantan.

1. Poeloe Siantan of Herempa,
2. " Masabang,
3. " Mariam,
4. " Batoe bela,
5. " Telaga besar,
6. " id. ketjiel,
7. " Menawan,
8. " Linggaij (3 eilanden),
9. " Batoe Nawas,
10. " Pahat (2 eilanden),
11. " Moeboer,
12. " Mentaoer,
13. " Matak,
14. " Doeraij,
15. " Temoewang besar,
16. " id ketjiel,
17. " Mendjalin,

18. Pocolo Selaj,
19. " Tamberoo,
20. " Gampang,
21. " Tjatoe,
22. " Mentola,
23. " Menjielin,
24. " Sagoe Dampar,
25. " Taran,
26. " Telok Nipa,
27. " Kelong,
28. " Lidie,
29. " Lajang,
30. " Pandjang,
31. " Pengieding,
32. " Kerapoe,
33. " Mantang,
34. " Mapoer,
35. " Mangkian pandak,
36. " id. pandjang,
37. " Pengalak,
38. " Njaroean,
39. " Akar,
40. " Pengoetoes (3 cilanden),
41. " Nawan,
42. " Semiesa,
43. " Pendjantaj,
44. " Oetjing,
45. " Manoek,
46. " Tabin,
47. " Manderajjoe,
48. " Mati Amak,
49. " Sampa,
50. " Tilan,
51. " Saina,
52. " Basin,
53. " Belajang,
54. " Njitas,
55. " Loeijang,
56. " Baba,
57. " Masoe,
58. " Gonting,
59. " Antanioc,

- 60. Poeloe Noenoesa,
- 61. " Pendjael,
- 62. " Djangkat,
- 63. " Soeie dalam,
- 64. " id. loear,
- 65. " Oen-njoet,
- 66. " Toloijan,
- 67. " Boean,
- 68. " Teliebang,
- 69. " Pantai baroe (20 eilanden),
- 70. " Temiang (3 eilanden),
- 71. " Ajer aboe (15 eilanden),
- 72. " Pilieng,
- 73. " Ritau,
- 74. " Bawa (5 eilanden),
- 75. " Soera,
- 76. " Repong,
- 77. " Mala.

VIIde AFDEELING.

Groot Natoena-eilanden.

- 1. Poeloe Boengoeran,
- 2. " Pandjang,
- 3. " Pandak,
- 4. " Boenga,
- 5. " Samberagoe,
- 6. " Boetoen,
- 7. " Seloean,
- 8. " Sedoea,
- 9. " Semama,
- 10. " Batoe bielis,
- 11. " Limoes,
- 12. " Seminggoe,
- 13. " Sebaie,
- 14. " Penganak,
- 15. " Selaoet,
- 16. " Djalie,
- 17. " Karang-tenga,
- 18. " Sedanau,
- 19. " Passir,
- 20. " Semasong,

N°. 117.

10

21. Poeloe Seroengoes,
22. " Kembang,
23. " Batang,
24. " Selantang,
25. " Serantas,
26. " Sededap,
27. " Sematjan,
28. " Antoe,
29. " Boeloe,
30. " Batoe doeijoeng,
31. " Lingoeng,
32. " Semassin,
33. " Gantaj,
34. " Kemoedie,
35. " Senoea,
36. " Timoer Badak,
37. " Midaj,
38. " Setaj.

8ste AFDEELING.

Noord Natoena-eilanden.

1. Poeloe Laoet,
2. " Sekatoeng,
3. " Sengat,
4. " Imoeng,
5. " Sebetoel,
6. " Semioen.

9de AFDEELING.

Zuid Natoena-eilanden.

1. Poeloc Soebie,
2. " id. ketjiel,
3. " Pandjang,
4. " Mambat,
5. " Sebiojang,
6. " Tembelaj,
7. " Djapoe,
8. " Dengajjak,
9. " Toedang,
10. " Bakau,
11. " Kerdau.

10de AFDEELING.

Zeeroovers-eilanden.

1. Poeloe Serasan ,
2. " Sempadie ,
3. " Tebrian ,
4. " Semoeloe ,
5. " Perhantoean ,
6. " Peanjamoeck ,
7. " Serajja ,
8. " Sedoea ,
9. " Ganting ,
10. " Peraijoen ,
11. " Merindam ,
12. " Moerie ,
13. " Besar .

11de AFDEELING.

Tambelan-eilanden.

1. Poeloe Tambelan ,
2. " Doemdoem ,
3. " Mandarikie ,
4. " Sendoelang ,
5. " id. ketjiel (2 eilanden) ,
6. " Ganting ,
7. " Bandara ,
8. " Oewie ,
9. " Selantang ,
10. " Boengien ,
11. " Sriendik ,
12. " Pandjang ,
13. " Lintang ,
14. " Niboeng ,
15. " Tamban ,
16. " Lasoeie ,
17. " Benoea ,
18. " Betoeng ,
19. " Kepala Tambelan ,
20. " Bedoea ,
21. " Lipie ,
22. " Nangka ,
23. " Manggigirang ,
24. " Djangkoelan ,

25. Poeloe Pengieboe ,
26. " Kajoe ara ,
27. " 'Tekong Kemoedie ,
28. " Kepaijang ,
29. " Tokong ,
30. " Boetoen ,
31. " Autabar ,
32. " Penaoe ,
33. " Gadies ,
34. " Njaroe ,
35. " Panggegah ,
36. " Pedjamoe ,
37. " Pinang Sratoes ,
38. " Anak Awoer ,
39. " Pengikie ,
40. " Pedjantan ,
41. " Partoe Béla.

Hieronder stonden : de handteekeningen en de stempels , met rooden inkt afgedrukt , van den resident en den Onderkoning van Riouw , E. NETSCHER en radja MOHAMAD JOESOEF.

Deze lijst behoort bij de acte , gepasseerd tusschen den resident van Riouw en den Onderkoning van het Rijk van Lingga en Riouw , op 19 Augustus 1864.

Voor eensluidend afschrift ,
De Gouvernements-Secretaris ,
 (get.) VAN DEINSE.

Voor eensluidend afschrift ,
De Secretaris-Generaal bij het Ministerie van Kolonien ,
 FEITH.

*Overeenkomsten, contracten enz. met inlandsche
Indische Vorsten.*

N°. 15.

ACTE VAN BEVESTIGING.

Aangezien het den adsistent-resident van Banjoewangie, gecommiteerde voor de zaken van Bali en Lombok, na een deswege opzettelijk ingesteld onderzoek, gebleken is, dat goesti NGOERAH PAMTJOETTAN en goesti GEDE NGOERAH DEN PASAR, deze laatste vroeger genaamd goesti ALIT NGOERAH DEN PASAR, door erfopvolging in de regering over het Balische landschap Badong wettig zijn opgetreden als radja's, onder de namen van goesti NGOERAH PAMTJOETTAN en goesti GEDE NGOERAH DEN PASAR, radja BADONG, en aangezien door laatstgenoemde zoowel voor zich als voor den nog minderjarigen goesti NGOERAH PAMTJOETTAN, over wien hij de voogdij heeft aanvaard, in handen van den adsistent-resident van Banjoewangie, gecommiteerde voor de zaken van Bali en Lombok, de aan deze acte geaaxeerde verklaring is afgelegd en beëdigd,

Zoo is het, dat de adsistent-resident voornoemd heeft goedgevonden, krachtens daartoe bekomen magtiging van het Nederlandsch-Indisch Gouvernement, goesti NGOERAH PAMTJOETTAN en goesti GEDE NGOERAH DEN PASAR, in hunnen rang als vorsten over Badong te erkennen en den laatste gedurende de minderjarigheid van goesti NGOERAH PAMTJOETTAN alleen in de regering over gemeld landschap Badong te bevestigen, gelijk geschiedt bij deze.

Ten blijke waarvan deze acte is opgemaakt en onderteekend door den adsistent-resident van Banjoewangie, gecommiteerde voor de zaken van Bali en Lombok.

(Get.) WIJNMALEN.

BADONG, den 7den September 1864.

Voor eensluidend afschrift,
De Gouvernements-Secretaris,
(get.) VAN HARENCARSPER,
Voor eensluidend afschrift,

De Secretaris-Generaal bij het Ministerie van Kolonien,
FEITH.

VERKLARING.

Ik goestie GEDE NGOERAH DEN PASAR, met den nog minderjarigen goesti NGOERAH PAMTJOETTAN, over wien ik de voogdij heb aanvaard, vorsten van Bali-Badong, be-
loof plegtig:

1°. het Nederlandsch-Indisch Gouvernement als mijnen opperheer en de door hetzelfde over mij gestelde magten, als mijne overheid, allen verschuldigden eerbied, gehoorzaamheid en hulp te bewijzen;

2°. het contract tusschen onze voorgangers met het Nederlandsch Indisch-Gouvernement onder dagteekening van den 13den Julij 1849 gesloten, getrouwelijk na te komen;

en wel in het bijzonder:

3°. het welzijn des volks te bevorderen;

4°. het volksonderwijs met de middelen onder mijn bereik krachtdadig te ondersteunen en te bevorderen;

5°. met regtvaardigheid te regeren;

6°. met mijne naburen zooveel mogelijk vrede te handhaven;

7°. den zeeroof te beletten;

8°. den slavenhandel te beletten;

9°. den landbouw te beschermen;

10°. de nijverheid te beschermen;

11°. den handel te beschermen;

12°. de scheepvaart te beschermen;

13°. aan schipbreukelingen hulp te verleen en gestrande goederen te bergen, en niet te dulden dat onderdanen zulks niet doen;

14°. in geene staatkundige aanrakingen te treden met vreemde mogendheden;

15°. aan Europeanen en andere vreemdelingen geene gronden af te staan en hunne toelating of vestiging buiten de havens van Badong niet te vergunnen, zonder voorkennis en vooraf verkregen toestemming van den adsistent-resident, gecommiteerde voor de zaken van Bali en Lombok.

Handelaars echter zullen in de havens van Badong worden toegelaten en aldaar verblijf mogen houden, zonder die voorkennis en toestemming, zoolang zij de orde en rust niet verstoren; zullende van hun meer dan drie maanden voortgezet verblijf in die havens door mij kennis worden gegeven aan den adsistent-resident van Banjoewangie, gecommiteerde voor de zaken van Bali en Lombok.

Hebbende ik deze verklaring met eede bevestigd en ten blijke daarvan deze acte onderteevend.

Badong, den 7den September 1864.

Onder stonden de handteekening in de Balinesche taal geschreven van goesti GEDE NGOERAH DEN PASAR, ook als voogd over den minderjarigen goesti NGOERAH PAMTJOETTAN en zijn zegel met blaauwen inkt afgedrukt.

Bovenstaande in de Balinesche taal geschreven handteekening is die van goesti GEDE NGOERAH DEN PASAR, ook als voogd over den minderjarigen goesti NGOERAH PAMTJOETTAN.

Mij bekend,

De Controleur der 1ste klasse bij het binnenlandsch bestuur op Bali,

(w. g.) VAN LIER.

Voor eensluidend afschrift,

De Gouvernements-Secretaris,

(get.) VAN HARENCARPEL.

Voor eensluidend afschrift,

De Secretaris-Generaal bij het Ministerie van Kolonien,

FEITH.

ACTE VAN ERKENNING.

Aangezien den resident van Riouw en onderhoorigheden gebleken is, dat in de regering van het landschap Kota Pinang wettig is opgetreden als vorst de sultan MOESTAFA en als zoodanig behoort te worden erkend, en aangezien op heden door hem is onderteekend, de verklaring aan deze acte gehecht,

Zoo is het, dat de resident voornoemd, als gevolmagtigde van het Nederlandsch-Indisch Gouvernement, heeft goedgevonden den voornoemden sultan MOESTAFA te erkennen als vorst van Kota Pinang.

Ten blijke waarvan deze acte is opgemaakt en onderteekend door den resident van Riouw en onderhoorigheden.

Geschreven te Loboean Batoe, op heden, den 2den October 1864.

Hieronder stonden de handteekening van E. NETSCHER, resident van Riouw, en zijn zegel met blaauwen inkt afgedrukt.

Voor eensluidend afschrift,

De Gouvernements-Secretaris,

(get.) VAN HARENCARSPÉL.

Voor eensluidend afschrift,

De Secretaris-Generaal bij het Ministerie van Koloniën,

FEITH.

VERKLARING.

Ik ondergeteekende verbind mij opregtelijk tot het volgende:

Artikel een.

Ik erken te staan onder de souvereiniteit van het Nederlandsch-Indisch Gouvernement, dat de souvereine magt heeft over het Rijk Kota Pinang en onderhoorigheden.

Artikel twee.

Ik zal de rust en vrede in mijn Rijk en met mijne naburen handhaven.

Artikel drie.

Ik zal den handel en landbouw bevorderen en beschermen.

Artikel vier.

Ik zal den handel in menschen met alle magt tegengaan.

Artikel vijf.

Ik zal geene bescherming verleen en aan onderdanen van het Gouvernement, die zich aan misdrijf hebben schuldig gemaakt.

Artikel zes.

Ik zal van vreemde vorsten of van derzelve vertegenwoordigers geene brieven of geschenken aannemen of zendelingen ontvangen, zonder voorkennis of toestemming van den resident van Riouw en onderhoorigheden.

Artikel zeven.

Ik zal aan Europeanen en andere Oostersche of Westersche vreemdelingen geene gronden afstaan en hunne toelating of vestiging buiten de handelsplaatsen van mijn Rijk niet vergunnen, zonder voorkennis en toestemming van den resident van Riouw en onderhoorigheden.

Handelaars echter zullen in de handelsplaatsen van Kota Pinang worden toegelaten en aldaar verblijf mogen houden, zonder die voorkennis en toestemming, zoolang zij de orde en rust niet verstoren; zullende van hun gedurende meer dan drie maanden voortgezet verblijf in die handelsplaatsen door mij moeten worden kennis gegeven aan den resident van Riouw en onderhoorigheden.

Gedaan te Laboean Batoe, den 2den October 1864.

Hieronder stond het zegel van sultan MOESTAFA, vorst van Kota Pinang, met zwarten inkt afgedrukt.

Hieronder stonden de handteekening van E. NETSCHER, resident van Riouw, en zijn zegel met blaauwen inkt afgedrukt.

Lager stond:

Het bovenstaande is het gebruikelijke zegel van sultan MOESTAFA, vorst van Kota Pinang.

De Assistent-resident van Siak,

(get.) S. LOCKER DE BRUYNE.

De Controleur 1ste klasse te Panei,

(get.) VIGELING.

Lager stonden de handteekening van L. LOCKER DE BRUYNE, assistent-resident van Siak Sri Indrapoera, en zijn zegel met rooden inkt afgedrukt.

Voor eensluidend afschrift,

De Gouvernements-Secretaris,

(get.) VAN HARENCARPEL.

Voor eensluidend afschrift,

De Secretaris-Generaal bij het Ministerie van Kolonien,

FEITH.

*Overeenkomsten, contracten enz. met inlandsche
Indische Vorsten.*

N°. 17.

OVEREENKOMST, gesloten tusschen PETRUS VAN DER CRAB, officier der orde van de Eikenkroon, resident van Ternate, namens den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie, daartoe behoorlijk gemagtigd bij lastbrief van den 4den Augustus 1864, n°. 4, en onder nadere goedkeuring van denzelve, en ASSOELTANOEL IBNOESOELTANOEL MAHAROES BIFADALI RABBAL-ALAMIN TADJOEL MOELKIPOTRA MOHAMAD SADEK SJAH, sultan van Batjan en onderhoorigheden en zijne rijks grooten.

Nademaal het wenschelijk is voorgekomen de van ouds tusschen het Nederlandsch-Indisch Gouvernement en den sultan van Batjan bestaande banden van vriendschap door eene nieuwe overeenkomst zoo mogelijk nog naauwer toe te halen, en tevens zoodanige wijzigingen daarin op te nemen als door veranderde tijdsomstandigheden raadzaam zijn voorgekomen of door de ondervinding als noodzakelijk zijn aangewezen, zoo is het dat PETRUS VAN DER CRAB, officier der orde van de Eikenkroon, resident van Ternate, uit naam en van wege den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie, daartoe behoorlijk gemagtigd bij lastbrief van den 4den Augustus 1864, n°. 4, en onder nadere goedkeuring van denzelve, en ASSOELTANOEL IBNOESOELTANOEL MAHAROES BIFADALI RABBAL-ALAMIN TADJOEL MOELKIPOTRA MOHAMAD SADEK SJAH, sultan van Batjan en onderhoorigheden en zijne rijks grooten zijn overeengekomen als volgt:

Art. 1.

Zijne Hoogheid de sultan van Batjan en zijne rijks grooten verklaren voor zich en hunne opvolgers, dat het Rijk van Batjan en onderhoorigheden een gedeelte uitmaakt van Nederlandsch Indie. Zij erkennen mitsdien de volle oppermagt en souvereiniteit van Nederland over die landen.

Art. 2.

Zijne Hoogheid de sultan van Batjan en zijne rijks grooten erkennen dat hij, sultan, dat Rijk alleen bezit in leen, en beloven zich steeds eerbiedig, gehoorzaam en getrouw jegens het Gouvernement van Nederlandsch Indie te zullen gedragen.

Art. 3.

Het gebied van het Rijk van Batjan en onderhoorigheden wordt verstaan te zijn zamengesteld uit de landen, welke thans in het bezit van zijne hoogheid zijn en geacht worden tot het Rijk te behooren, overeenkomstig de daarvan bestaande en later te volmaken beschrijving.

De afstand bij vroegere overeenkomsten aan het Nederlandsch-Indisch Gouvernement gedaan van alle landen, welke te voren tot het Rijk behoord hebben, en daaronder thans niet meer begrepen zijn, wordt nieuwelings erkend en bevestigd.

Art. 4.

Zijne Hoogheid en zijne rijksgrootten verbinden zich tot het voortdurend onderhouden van goede verstandhouding en vriendschap met het Nederlandsch-Indisch Gouvernement; te zijn de vijanden van de vijanden van Nederland en de vrienden van de vrienden van Nederland, mitsgaders om op aanzoek van het Nederlandsch-Indisch Gouvernement de hulp te verleenen welke in hun vermogen is, en met menschen, wapenen en vaartuigen tegen de vijanden van Nederland en aan de vrienden van Nederland, zoomede tot het beteugelen van den zeeroof.

Art. 5.

Zijne Hoogheid de sultan en zijne rijksgrootten verbinden zich het Rijk van Batjan nimmer aan eenige andere natie dan de Nederlandsche over te geven, en evenzoo om met geene andere natie verbonden aan te gaan, zonder toestemming van het Nederlandsch-Indisch Gouvernement.

Alle vroegere tractaten en verbindtenissen met vreemde natien, die niet door het Nederlandsch-Indisch Gouvernement zijn goedgekeurd en bekrachtigd, worden gehouden nietig te zijn.

Art. 6.

Zijne Hoogheid de sultan en zijne rijksgrootten verbinden zich plegtig om geene gemeenschap hoe ook genaamd, hetzij regtstreeks of middellijk, te houden met vreemde natien, vorsten of volkeren, onverschillig van welken landaard, zonder voorkennis en toestemming van het Nederlandsch-Indisch Gouvernement.

Zij beloven mitsdien van vreemde natien, vorsten of volkeren, of van personen in derzelve dienst, geene brieven, geschenken, gezanten of zendelingen te ontvangen, en even zoo om geene brieven, geschenken, gezanten of zendelingen aan vreemde natien, vorsten of volkeren of aan personen in hunne dienst te zenden, of op eenigerlei wijze met hen of hunne onderdanen in staatkundige aanraking te treden, zonder schriftelijke toestemming van het Nederlandsch-Indisch Gouvernement.

Zijne Hoogheid de sultan en zijne rijksgrootten verbinden zich tevens niet te gedoogen, dat die staatkundige aanraking, die bestemming, aanneming of ontvangst van brieven, geschenken, gezanten of zendelingen, door of namens hunne kinderen, aanverwanten of onderdanen plaats vinde.

Overtreders van dit verbod worden zonder aanzien des persoons aan het Nederlandsch-Indisch Gouvernement uitgeleverd.

Art. 7.

Zijne Hoogheid de sultan en zijne rijksgrootten erkennen het regt van het Nederlandsch-Indisch Gouvernement, om eenen vervanger voor den koninklijken troon te kiezen en te verheffen, telkens wanneer die waardigheid onvervuld is.

Art. 8.

Elke uitroeping, voorstelling aan het volk, of bevestiging van den tot sultan of troonsopvolger bestemden prins is nietig, wanneer die niet geschiedt ten gevolge van de ontvangst van eene door den Gouverneur-Generaal uitgereikte acte van erkenning en bevestiging.

Art. 9.

Zijne Hoogheid de sultan en zijne rijksgrootten erkennen het onbetwistbare regt van het Nederlandsch-Indisch Gouvernement, om zoodra het zulks goedvindt, zelf het bestuur over het geheele Rijk of over een gedeelte daarvan in handen te nemen.

Even zoo erkennen Zijne Hoogheid en zijne rijksgrooten het regt van dat Gouvernement om over het geheel of een gedeelte van Zijner Hoogheids Rijk ambtenaren te plaatsen.

Zijne Hoogheid en zijne rijksgrooten verbinden zich zooveel mogelijk deze ambtenaren te helpen en te doen helpen en ondersteunen, zooveel zij dit behoeven.

Zijne Hoogheid en zijne rijksgrooten erkennen almede het regt van het Nederlandsch-Indisch Gouvernement, om, zulks oirbaar achtende, de inkomsten van de hoofden, die van wege Zijne Hoogheid gezag voeren, op eene redelijke wijze te vermeerderen of te verbeteren.

Art. 10.

De oorsprong van de jaarlijksche subsidien, die door het Nederlandsch-Indisch Gouvernement worden uitgekeerd aan Zijne Hoogheid den sultan van Batjan en aan de rijksgrooten en hoofden, is gelegen in eene schadevergoeding wegens het aankappen der nagel- en notenmuscaatboomen binnen het gansche Rijk van Batjan, en daar het Nederlandsch-Indisch Gouvernement reeds voor vele jaren die omkapping heeft laten varen, zoo is de aanleiding tot die subsidien vervallen.

Het Nederlandsch-Indisch Gouvernement verbindt zich echter, om zolang Zijne Hoogheid de sultan, zijne rijksgrooten en hoofden geene inbreuk maken op dit contract, voort te gaan met de uitkeering van die subsidien op den bestaanden voet:

aan Zijne Hoogheid den sultan	f	1620 'sjaars,
aan de hoofden		300 "

Te zamen f 1920 'sjaars.

De hoofden ontvangen ieder het hun aankomende in deze subsidie persoonlijk uit 's lands kas te Ternate.

Art. 11.

Eene naauwkeurige lijst der rijkssieraden van de kroon van Batjan, door Zijne Hoogheid den sultan vervaardigd en met de rijksgrooten onderteekend, blijft bij het Nederlandsch-Indisch Gouvernement in bewaring, ten waarborg dat die sieraden nimmer in vreemde of ongeregtigde handen geraken.

Art. 12.

Zijne Hoogheid de sultan en zijne rijksgrooten verbinden zich om naar vermogen mede te werken tot de daarstelling, ten koste van het Nederlandsch-Indisch Gouvernement, van alle versterkingen, gebouwen en magazijnen welke het Nederlandsch-Indisch Gouvernement later noodig achten mogt binnen het Rijk van Batjan en onderhoorigheden op te rigten, tot welk einde zij zich mede verbinden het benoodigde terrein beschikbaar te stellen.

Eenzoo verbinden zich Zijne Hoogheid de sultan en zijne rijksgrooten om, wanneer zij daartoe worden aangezocht, mede te werken tot den bouw van vaartuigen ten koste van het Gouvernement.

Art. 13.

Zijne Hoogheid de sultan en zijne rijksgrooten verbinden zich geene forten of versterkingen hoe ook genaamd te bouwen of te laten bouwen, noch te gedoogen dat die door Zijner Hoogheids onderdanen of anderen gebouwd worden op eenig gedeelte der aan het Rijk van Batjan onderhoorige landen, zonder daartoe vooraf de schriftelijke toestemming van het Nederlandsch-Indisch Gouvernement te hebben gevraagd en erlangd, mitsgaders om hunne met de voorkennis van dat Gouvernement opgerigte versterkingen op de eerste aanzegging te slechten.

Zijne Hoogheid en zijne rijksgrooten verbinden zich, om geene vijandelijkheden tegen vreemde vorsten te plegen en geenerlei uitrusting van vaartuigen of manschappen te

doen noch toe te laten tot expeditien, hoe ook genaamd, ter zee of te land, zonder gelijke toestemming van het Nederlandsch-Indisch Gouvernement.

Art. 14.

Alle personen, geene geboren onderdanen van Zijne Hoogheid den sultan van Batjan zijnde, die zich op zijn gebied vestigen, worden aangemerkt als onderdanen van het Nederlandsch-Indisch Gouvernement. Een ieder, wie hij ook zij, die uitlevering derzelvezelve magt vorderen, wordt verwezen tot dat Gouvernement.

Zijne Hoogheid de sultan en zijne rijks grooten verbinden zich om aan Europeanen en met hen gelijkgestelde personen of andere Oostersche of Westersche vreemdelingen, niet te vergunnen zich te vestigen buiten de havens van het Rijk zonder voorkennis en vooraf verkregen toestemming van het Nederlandsch-Indisch Gouvernement. Handelaars echter zullen in de havens van het Rijk worden toegelaten en aldaar verblijf mogen houden, zonder die voorkennis en toestemming, zoolang zij de orde en rust niet verstoren; zullende van hun gedurende meer dan drie maanden voortgezet verblijf in die havens kennis moeten worden gegeven aan het Nederlandsch-Indisch Gouvernement.

Art. 15.

Zijne Hoogheid de sultan en zijne rijks grooten verbinden zich om met al hunne naburen, inzonderheid met de Rijken van Ternate en Tidore, te onderhouden vrede, vriendschap en eensgezindheid. Zij zorgen dat de onderdanen zich gedragen zoo als aan de onderdanen van bevriende vorsten betaamt, en alles vermijden wat aanstootelijk zijn of tot misverstand en oneenigheid aanleiding geven kan.

Zijne Hoogheid de sultan verbindt zich van alle oneenigheid en twist, die mogt ontstaan tusschen hem en de naburige vorsten of derzelvezelve wederzijdsche onderdanen, terstond kennis te geven en die te onderwerpen aan de beslissing van het Nederlandsch-Indisch Gouvernement.

Art. 16.

Zijne Hoogheid de sultan erkent het regt van het Nederlandsch-Indisch Gouvernement om alle rijks grooten en andere ambtenaren en officieren, geene uitgezonderd, in het Rijk van Batjan te benoemen en te ontslaan.

Zijne Hoogheid verbindt zich geene benoeming of ontslag te doen zonder voorafgaande goedkeuring van het Nederlandsch-Indisch Gouvernement, op voordragt van Zijne Hoogheid.

De benoemden leggen, alvorens in functie te treden, in handen van het Nederlandsch-Indisch Gouvernement den eed van trouw af, en erlangen van hetzelfde eene acte van aanstelling waarin hunne verplichtingen kortelijk zijn beschreven.

Art. 17.

Zijne Hoogheid de sultan verbindt zich met regtvaardigheid te regeren en het welzijn des volks te bevorderen, zoomede in de geheele uitgestrektheid van zijn Rijk eene goede politie in te voeren tot bewaring van rust en vrede en tot bescherming van personen en eigendommen.

De handhaving der politie blijft, onder de leiding van het Nederlandsch-Indisch Gouvernement, opgedragen aan den sultan, bijgestaan door zijne rijks grooten.

Zijne Hoogheid verbindt zich om aan al zijne onderdanen goed en onpartijdig regt te doen wedervaren.

Art. 18.

De uitoefening der regtspleging ter zake van misdrijf of overtreding, door de eigene onderdanen van Zijne Hoogheid den sultan binnen het regtsgebied van Batjan of van de Rijken van Ternate en Tidore begaan, blijft opgedragen aan den rijksraad of andere geregten en regters, volgens de instellingen des lands daartoe bevoegd, alles behoudens de volgende uitzonderingen:

a. Misdrijven gepleegd tegen het Gouvernement, gelijk opstand, weerspanningheid, zee- en menschenroof, verboden slavenhandel, het vermoorden of mishandelen van 's Gouvernements ambtenaren of militairen, het berooven of spolieeren van 's Gouvernements eigendommen, het namaken of vervalschen van 's Gouvernements munt of van door hetzelfde of door anderen op hoog gezag uitgegeven papieren geld, mitsgaders overtredingen van pachtvoorwaarden, worden gebragt en vervolgd voor den raad van justitie te Ternate of andere bevoegde regtbanken door het Nederlandsch-Indisch Gouvernement aangewezen, binnen welker regtsgebied die misdrijven of overtredingen zijn gepleegd; dat onder de hier bedoelde misdrijven tegen het Gouvernement ook zullen worden gerangschikt het vermoorden of mishandelen van onder onmiddellijke bescherming van het Gouvernement staande personen, en het berooven der eigendommen van die personen en van 's Gouvernements ambtenaren.

b. Desgelijks worden aan de judicature van de door het Nederlandsch-Indisch Gouvernement daargestelde regtbanken onderworpen onderdanen van den sultan, die te zamen met onderdanen van het Nederlandsch-Indisch Gouvernement of met onderdanen van Hunne Hoogheden de sultans van Ternate en Tidore zich aan misdrijf of overtreding schuldig maken.

De misdadigers, welke voor 's Gouvernements regtbank behooren te regt te staan en zich op des sultans gebied mogten ophouden, worden met of zonder opvraag daartoe aan het Nederlandsch-Indisch Gouvernement uitgeleverd.

c. In het opleggen van straffen door de regters of regtbanken des sultans worden de Mohammedaansche of andere landswetten of instellingen zooveel mogelijk toegepast, al naar dat de beschuldigten Mohammedanen of heidenen zijn; met dien verstande evenwel, dat verminkende straffen zoowel als algemeene verbeurdverklaring van goederen voor altoos verboden zijn en blijven,

Zijne Hoogheid de sultan verbindt zich de raadgovingen en de leiding van het Nederlandsch-Indisch Gouvernement ten deze te volgen, en geene toestemming te verleenen tot de uitvoering van doodstraffen en zware lijfstraffen, noch ook van eenige straf tot verbanning zonder de voorafgaande bekrachtiging van het daartoe strekkende vonnis door het Nederlandsch-Indisch Gouvernement.

Aan veroordeelden tot de doodstraf of tot andere zware lijfstraffen, of van verbanning, wordt vrijgelaten zich tot erlanging van gratie of mitigatie van die straffen met een verzoekschrift te wenden tot den Gouverneur-Generaal, die daarop beschikt zoo als bevonden wordt te behooren.

De aanwijzing der strafplaatsen van veroordeelden tot bannissement buiten het regtsgebied van het Rijk van Batjan wordt onderworpen aan de beslissing van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie.

In de gevallen dat het bannissement vergezeld gaat van de straf van dwangarbeid, wordt daarvan, evenzeer als van den duur der opgelegde straffen, bij het vonnis duidelijk melding gemaakt.

Art. 19.

De regtspraak in burgerlijke zaken binnen het Rijk van Batjan wordt op den bestaanden voet gehandhaafd, met dien verstande nochtans, dat onderdanen van dat Rijk, die burgerlijke regtszaken hebben met onderdanen van het Nederlandsch-Indisch Gouvernement, zoo eischende als verwerende te regt staan voor eene regtbank te Ternate, zamengesteld uit den djogoegoe, den kadli en een iman van het Rijk van Batjan, als leden, en den resident als voorzitter.

De resident is bevoegd deze regtbank te doen vergaderen te Batjan.

De functien van secretaris of griffier van die regtbank worden uitgeoefend door een der inlandsche gouvernementsschrijvers.

Die regtbank oordeelt in het hoogste ressort naar algemeen erkende beginselen van billijkheid en regtvaardigheid, en slaat daarbij zooveel mogelijk acht op de godsdienstige wetten, volksinstellingen en gebruiken der inlanders, voor zooveel dit niet met de vooruitgezette beginselen strijdig is.

De Europeanen en daarmede gelijkgestelde personen echter, die als verweerders in

regten worden betrokken, blijven aan de regtsmagt van hunnen gewonen regter onderworpen.

De wijze van regtspleging bij deze regtbank en de ten-uitvoer-legging van hare vonnissen, ook binnen het Rijk van Batjan, wordt door den Gouverneur-Generaal bij algemeene verordening geregeld.

Die regeling is verbindend voor Zijne Hoogheid den sultan, zijne rijksgrooten en onderdanen, zoodat zij wordt beschouwd uit te maken een deel van deze overeenkomst.

Art. 20.

's Gouvernements onderdanen, niet behoorende tot eene der natien in artikel veertien van deze overeenkomst bedoeld, mogen zich met toestemming van Zijne Hoogheid den sultan binnen zijn gebied vestigen, en wederkeerig onderdanen van Zijne Hoogheid met 's Gouvernements toestemming op 's Gouvernements gebied.

Uitlevering van zoodanige lieden kan niet gevorderd worden, buiten het geval van gepleegd misdrijf; onderdanen van Zijne Hoogheid den sultan mogen zich met zijne toestemming ook elders buiten het Rijk met der woon vestigen, mits betalende hun aandeel in de belastingen en opbrengsten, volgens de instellingen des lands aan hunnen vorst verschuldigd.

Die toestemming kan niet worden geweigerd dan om gewigtige redenen, ter beoordeeling van het Nederlandsch-Indisch Gouvernement, en zoolang zij aan hunne verplichting tot betaling van hunne verschuldigde belastingen en opbrengsten voldoen, kunnen deze lieden niet worden opgeëischt dan ingeval van gepleegd misdrijf.

Onderdanen van Zijne Hoogheid, die gedurende meer dan vijf achtereenvolgende jaren nitlandig zijn geweest en aan hunne voorschreven verplichtingen hebben voldaan, zijn na dit tijdvak ontslagen van betalingen en opbrengsten.

Art. 21.

Zijne Hoogheid de sultan en zijne rijksgrooten verbinden zich om den handel en de scheepvaart op en in zijn Rijk te beschermen en naar vermogen aan te moedigen, zoodwel door opheffing van bestaande belemmering, als door onthouding van het uitvaardigen van bevelen, waardoor aan den binnenlandschen handel belemmeringen zouden worden toegebracht.

De wetten en bepalingen door of van wege het Nederlandsch-Indisch Gouvernement vastgesteld of later vast te stellen, betreffende de handel en scheepvaart, beloven Zijne Hoogheid en de rijksgrooten stiptelijk en met alle opregtheid en trouw op te volgen en door hunne onderhoorigen te doen opvolgen.

De rijksgrooten en ambtenaren van het Rijk van Batjan, hebben bij voortduring in last van den sultan om van de aankomst van alle vreemde schepen en vaartuigen, hetzij Oostersche of Westersche, in eene der zeehavens van Zijner Hoogheids landen, onverwijld kennis te geven aan het Nederlandsch-Indisch Gouvernement; degenen hunner, die aan dezen last niet voldoen, worden zonder aanzien van persoon of rang gestraft.

Art. 22.

Zijne Hoogheid de sultan en zijne rijksgrooten verbinden zich den zeeroof met alle magt tegen te gaan.

Art. 23.

Zijne Hoogheid de sultan en zijne rijksgrooten verbinden zich in het Rijk van Batjan niet te dulden menschenroof en handel in menschen, noch den in- en uitvoer van slaven.

Art. 24.

Zijne Hoogheid de sultan en zijne rijksgrooten verbinden zich den in- en uitvoer van pandelingen niet te dulden, en de positie der tegenwoordige pandelingen op billijken voet te regelen.

Zij beloven het nemen van pandelingen tot zekerheid van schuld zooveel mogelijk tegen te gaan en dit niet te gedoogen dan onder deze voorwaarden: dat de tijd van duur van het pandelingschap staat in billijke verhouding tot de grootte der schuld, en nimmer den tijd van vijf jaren te boven gaat; dat in geen geval het pandelingschap overgaat op den echtgenoot of de bloedverwanten des schuldenaars.

Art. 25.

Zijne Hoogheid de sultan en zijne rijks grooten verbinden zich aan alle schepen en vaartuigen welke op de kusten van het Rijk van Batjan en onderhoorigheden in nood mogten vervallen te verleenen bijstand, schipbreukelingen te verzorgen, en niet te gedoogen dat hunne onderdanen zich eenige goederen dier schepen of personen toeëigenen.

Zij verbinden zich schepen of vaartuigen of goederen, welke binnen het Rijk mogten komen te stranden, aandrijven dan wel opgevischt worden, aan de regt hebbende op dezelve over te laten, en bijaldien, die regthebbenden onbekend zijn, te bergen, een en ander tegen genot van zoodanig loon als voor ieder geval in het bijzonder zal worden bepaald, op den voet der wetten en bepalingen op het stuk der strand- en zeevonden in Nederlandsch Indie vigerende.

Zijne Hoogheid de sultan en zijne rijks grooten verbinden zich al verder, op gestrande of aangedreven schepen of vaartuigen of goederen, zoomede op het opvisschen en bergen derzelve, geene andere regten dan die van hulp- en bergloon te doen gelden, en bij het voorkomen van ieder zoodanig geval de zaak onverwijld te brengen ter kennis van het Nederlandsch-Indisch Gouvernement, dat alsdan in overleg met Zijne Hoogheid den sultan, geheel in den geest der wetten en bepalingen even bedoeld, de zaak verder behandelt en afdoet.

Art. 26.

Zijne Hoogheid de sultan en zijne rijks grooten beloven een iegelijk te handhaven in het vredig bezit zijner goederen, en in de vrije beschikking over de vruchten van zijnen arbeid, behoudens de heffingen in geld, voortbrengselen of arbeid, door de bevolking volgens de landsinstellingen verschuldigd.

Zij beloven alle belemmeringen welke in het Rijk van Batjan mogten bestaan, tegen de ontwikkeling van landbouw en nijverheid, zooveel mogelijk op te heffen, en al hunnen invloed te besteden om de teelt van nuttige voortbrengselen zoo voor den inlandschen als den buitenlandschen handel te bevorderen, de middelen van vervoer en gemeenschap zoowel tusschen de verschillende negorijen onderling, als tusschen dezelve en de hoofdplaats Ternate zooveel mogelijk te verbeteren, en te dien einde overal goede wegen of voetpaden te doen aanleggen, waar de gesteldheid van het terrein zulks toelaat en de noodzakelijkheid of de doelmatigheid daarvan mogt blijken, en voorts door elke aan het strand gelegen negorij te doen onderhouden eene groote korra-korra ten dienste van het bestuur.

Zijne Hoogheid de sultan en zijne rijks grooten beloven de wenken en raadgevingen deswege door het Nederlandsch-Indisch Gouvernement te geven na te komen, ter bevordering van het welzijn des volks en van den bloei van het Rijk.

Art. 27.

Vergunningen om te graven onder den grond en om uit dit graven voordeelen te trekken, verleent Zijne Hoogheid de sultan van Batjan slechts aan zijne eigene inheemsche onderdanen.

Zijne Hoogheid de sultan en zijne rijks grooten verbinden zich dusdanige vergunningen niet te verleenen aan Europeanen en daarmede gelijkgestelde personen, en ook niet aan Westersche of Oostersche vreemdelingen, dan met voorweten en toestemming van het Nederlandsch-Indisch Gouvernement.

Het Nederlandsch-Indisch Gouvernement behoudt zich het regt voor om in het gebied van het Rijk van Batjan voor eigen rekening te ontginnen dolfstoffen, tegen toekening aan Zijne Hoogheid den sultan en zijne rijks grooten van een billijk aandeel in de te behalen voordeelen, dan wel zoodanige ontginningen af te staan op den voet der verorde-

ningen deswege reeds bestaande of later vast te stellen, in dit laatste geval tegen eene recognitie, bij minnelijke schikking te bepalen

Zooveel mogelijk worden hieromtrent gevolgd de algemeene verordeningen, zoo als die thans door Zijne Majesteit den Koning zijn vastgesteld bij besluiten van den vier en twintigsten October achttien honderd vijftig, nommer vijf en veertig, en den tienden October achttien honderd zeven en vijftig, nommer vier en zestig, of zoo als die nader zullen worden gewijzigd.

Van zoodanige wijziging wordt onverwijld kennis gegeven aan Zijne Hoogheid den sultan.

Van de besluiten van Zijne Majesteit den Koning, zoo als dezelve beschreven staan in het Staatsblad van Nederlandsch Indie over achttien honderd acht en vijftig, nommer zes, en over achttien honderd acht en vijftig, nommer een en veertig, worden Maleische vertalingen aan deze overeenkomst gehecht.

Art. 28.

Wanneer het aanleggen van dergelijke ontginningen en de daarbij behoorende werken zoowel aan personen als aan hunne woningen, erven, tuinen of andere private eigendommen schade veroorzaakt, wordt die schade vooraf billijk vergoed.

Doch Zijne Hoogheid de sultan en zijne rijks grooten verbinden zich, niet te verhinderen dat tot het aangewezen doel, gebouwen, fabrieken en loodsen worden opgericht, rivieren worden bevaarbaar gemaakt, land- en waterwegen worden aangelegd en onderhouden, mitsgaders dat in het algemeen die werken worden daargesteld, welke noodzakelijk worden geacht, tot welk einde Zijne Hoogheid zich verbindt de vereischte gronden ten gebruike af te staan.

Het Nederlandsch-Indisch Gouvernement verbindt zich daarentegen zorg te dragen, dat bij het aanleggen en daarstellen van de bedoelde gebouwen, fabrieken, loodsen, wegen en werken, zooveel mogelijk bespaard blijven woningen, erven, tuinen, jagtvelden en andere eigendommen, en dat voorts geen letsel kome aan de begraafplaatsen, en dat deze worden geëerbiedigd.

Art. 29.

Het Nederlandsch-Indisch Gouvernement behoudt zich het regt voor om binnen het Rijk van Batjan voor eigen rekening te doen ontginnen woeste gronden, en dezelve te doen beplanten met zoodanige voortbrengselen als hetzelfde zal goedvinden, onder toekenning nochtans van een billijk aandeel in de opbrengsten aan Zijne Hoogheid den sultan en de rijks grooten van Batjan, zoo mede aan de bevolking bij die cultures ingedeeld.

Art. 30.

Bijaldien het Nederlandsch-Indisch Gouvernement van het regt bij het voorgaand artikel bedoeld geen gebruik verlangt te maken, zijn de sultan en zijne rijks grooten bevoegd, na voorafgaand overleg en na overeenstemming met dat Gouvernement, gronden te verhuren aan personen, niet behoorende tot hunne eigen onderdanen, mits zoodanige personen vergunning hebben erlangd om zich binnen het Rijk van Batjan te vestigen en door die verhuringen geen inbreuk wordt gemaakt op de regten der inheemsche bevolking, noch daardoor aan dezelve lasten en verplichtingen worden opgelegd in strijd met de instellingen des lands.

Art. 31.

De wettige munt van het Nederlandsch-Indisch Gouvernement is ook in het Rijk van Batjan gangbaar tegen den koers door het Gouvernement bepaald.

Art. 32.

Zijne Hoogheid de sultan en de rijks grooten verbinden zich om ten behoeve van het Nederlandsch-Indisch Gouvernement te leveren of te doen leveren werklieden, materialen en vaartuigen, zoo dikwijls dit verlangd wordt.

Het Nederlandsch-Indisch Gouvernement verbindt zich wederkeerig voor den geleverden

arbeid en de geleverde materialen aan Zijner Hoogheids onderdanen billijke betaling te doen verstrekken, terwijl Zijne Hoogheid de sultan er in toestemt dat die betaling regtstreeks en zonder tusschenkomst van de hoofden aan de betrokkenen zal plaats hebben.

Werkzaamheden of leverantien om niet, of tegen onevenredige betaling, worden niet dan in hooge noodzakelijkheid gevorderd, en in geen geval anders dan in overeenstemming met de bestaande gebruiken en instellingen.

Art. 33.

Zijne Hoogheid de sultan en zijne rijks grooten erkennen, dat volgens de landsinstellingen geene belastingen bestaan, waarvan het genot aan hen is overgelaten, en dat de onderdanen alleen gehouden zijn tot levering van arbeid, hetzij voor de lijfwacht des sultans, hetzij voor den bouw van sultanswoningen en vaartuigen en de levering van daarvoor benodigde materialen, hetzij voor bemanning van des sultans vaartuigen.

Zij verbinden zich geene nieuwe belastingen in te voeren zonder toestemming van den Gouverneur-Generaal.

Zijne Hoogheid de sultan en zijne rijks grooten dragen zorg dat met naauwgezetheid gewaakt wordt tegen bovenmatige of onwettige heffingen.

Art. 34.

Het Nederlandsch-Indisch Gouvernement heeft ten alle tijde de bevoegdheid om in de bosschen van het Rijk van Batjan en onderhoorigheden zooveel mast-, timmer- en brandhout te laten kappen dan wel te koopen en uit te voeren, als hetzelve zal noodig achten, zonder dat te dien aanzien, onder welke benaming ook, eenige opbrengst of betaling vermag te worden gevorderd.

Geene aankappingen nemen evenwel gevolg dan na voorafgegaan overleg met Zijne Hoogheid den sultan.

Art. 35.

Zijne Hoogheid de sultan en zijne rijks grooten eerbiedigen den gouverneur der Moluksche eilanden en onder hem den resident van Ternate of diens tijdelijken vervanger als gevolmagtigde van het Nederlandsch-Indisch Gouvernement, die ten deze dat Gouvernement tot alle in deze overeenkomst beschreven doeleinden vertegenwoordigt.

Zijne Hoogheid de sultan zendt alleen met medeweten en overleg van dien resident brieven of gezantschappen aan den Gouverneur-Generaal.

Art. 36.

Deze overeenkomst vangt aan te werken nadat op dezelve verkregen is de goedkeuring van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie.

Zij treedt in de plaats van al de tusschen het Nederlandsch-Indisch Gouvernement en Hunne Hoogheden de sultans van Batjan en onderhoorigheden aangegane contracten, voor zoover die met deze overeenkomst in strijd zijn

Art. 37.

Omtrent punten bij deze overeenkomst niet voorzien en die nader blijken mogten regeling te behoeven, wordt voorts overeengekomen, dat partijen zich deswege in der minne zullen verstaan.

Gedaan te Batjan, den 13den October 1864.

Ter linker zijde stond het zegel met zwarten inkt afgedrukt van den resident.

(W. g.) VAN DER CRAB,
Resident van Ternate.

Als boven, van den sultan.

(W. g.) MOHAMAD SADEK SJAH,
Sultan van Batjan.

Onder stonden de handteekeningen met Maleisch karakter van de gezamenlijke grooten van dat Rijk.

Deze overeenkomst is goedgekeurd en bekrachtigd op den zes en twintigsten Maart 1800 vijf en zestig.

Ter linker zijde stond het zegel met rood lak van den Gouverneur-Generaal.

De Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indië,

(w. g.) L. A. J. W. SLOET.

Ter ordonnantie van denzelve,

De Algemeene Secretaris,

(w. g.) WATTENDORFF.

Voor eensluidend afschrift,

De Gouvernements-Secretaris,

(get.) VAN HARENCARPEL.

Voor eensluidend afschrift,

De Secretaris-Generaal bij het Ministerie van Kolonien,

FEITH.

